WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 83. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ТРАВНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 6, 1969 No. 83. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 5 травня 1969

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ВІДВІДАВ ДЖЕЙМСА Ф. БИРНСА, республіканських губернаторів та був на кінських перегонах в Кентаки. Ніксон відвідав подружжя Бирнсів, яке відзначало 90-річчя з дня народження Джеймса Ф. Бирнса та 63-річчя його одруження. Бирнс був конгресменом (1911-1925), сенатором (1931-1941), суддею Найвищого Суду (1941-1942), дорадником Білого Дому (1942-1945) та державним секретарем (1945-1947). Ніксон сказав, що ні один американський політик не займав стільки важливих становищ, як Бирд. Ніксон — це перший президент ЗСА який відвідав кінські перегони. Труман і Джансон були на кінських перегонах, але аж тоді, як вже не були президентами.

НЮЙОРКСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР РОКЕФЕЛЛЕР повідомив, що 11-го травня почне першу з чотирьох заплянованих подорожей до 23-ох держав Латинської Америки, населення яких становить 250 мільйонів. Четверту подорож закінчить Рокефеллер на початку липня і тоді він здасть звіт президентові Ніксонові про свої спостереження, здобуті на основі розмов із урядовими чинниками та з приватними людьми. Населення Латинської Америки не знає, як ставиться до нього новий республіканський президент. Від 1961-го року діяв плян президента Джана Ф. Кеннеді, який причинився до заснування Союзу для Поступу, який має економічно скріпити Латинську Америку та піднести її соціяльно. Ніксон не вдоволений з того, що дав Союз для Поступу.

Д-Р ЖАК ПІККАРД ВИВЧАТИМЕ ГОЛЬФШТРОМ на Атлантику впродовж 30-ох днів. Вже тепер випробовують окремий підводний човен „Бен Франклін", названий так в пошану Бенджеміна Франкліна, який перший почав був досліджувати воду в Гольфштромі, бо, як поштмайстер у Філядельфії ствердив, що пошта з Лондону йде довше до Америки, як з Америки до Лондону. Швайцарський вчений д-р Піккард матиме 5 членів залоги для дослідів біології, хемії й фізики в Голфштромі, — найдовшому струмі теплої води, що йде Атлантиком та огріває узбережжя Англії й Норвегії. Гольфштром широкий на 50 миль, його глибина різна — сотки й тисячі стіп. Довгота підводної подорожі Бен Франкліна становитиме 1,500 миль.

ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТ ЕГНЮ ПЕРЕСТЕРІГАЄ адміністрації коледжів та університетів, щоб зробили порядок із демонстраціями лівих студентів та негритянських і порторіканських, бо як це не станеться, то студентська більшість зможе сама взятися за роблення порядків, і тоді настануть в університетах і коледжах бійки між студентами, які важче буде зліквідувати як теперішні заворушення малих студентських груп. Промовляючи до президентів Молодечих Організацій в Гонолюлю, віце - президент сказав, що ми не можемо допустити до того, щоб в районах коледжів та університетів постійно відбувався карнавал студентських демонстрацій і заворушень.

У СВІТІ

ФРАНЦІЯ ВИБИРАТИМЕ свого нового президента 1-го червня ц. р. Коли ніхто з кандидатів не здобуде абсолютної більшости голосів, то тісніші вибори поміж двома найбільш успішними кандидатами відбудуться в два тижні пізніше. Рішено це на засіданні французької ради міністрів в минулу п'ятницю, на якому головував конституційний тимчасовий заступник президента де Голля, і голова сенату Ален Погер. На засіданні царила — твердить преса — ворожа атмосфера поміж 30-ма міністрами, звеличниками де Голля, й головуючим сенатором Погером, який заявився був проти останньої, запропонованої де Голлем, зміни конституції і цим видатно причинився до упадку де Голля.

У БРИТАНІЇ ЗРОСТАЄ опозиція проти прем'єра Гаролда Вільсона в рядах його власної, Партії Праці. Льояльний супроти Вільсона міністер мешкальних справ Антоні Грінвуд проголосив заклик, щоб протиставитися спробам посіяти ворожу супроти теперішнього пем'єра Британії „гістерію". Упадок де Голля посилив голоси, що у Британії повинна прийти інша людина на становище лідера, з більшим авторитетом та новими ідеями.

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ПОМЕР у віці 88 років колишній канцлер та колишній амбасадор в Австрії і Туреччині, Франц фон Папен, який видатно причинився до приходу Адольфа Гітлера до влади та до австрійського „аншлюсу" з Німеччиною. Його арештували й судили, як воєнного злочинця на Нюрнберзькому процесі, але звільнили, не мавши доказів, що він свідомо взяв участь у підготові другої світової війни.

ПАПА ПАВЛО VI ПРИЗНАЧИВ американського кардинала Джана Райта з Питсбургу на голову Конґреґації для справ духовництва, на місце французького кардинала Жана Вілльо, який став в минулому тижні державним секретарем, чи пак насправді прем'єром і міністром закордонних справ Апостольської Столиці. Названа Конґреґація тому дуже важлива, що вона вирішує всі теперішні бунтарські виступи римо - католицьких духовників і взагалі внутрішні конфлікти в Католицькій Церкві.

ПАПА СКАСУВАВ ОБОВ'ЯЗОК ЖІНОК, вірних Римо - католицької Церкви, мати накриту голову у римо-католицьких святинях. Цей розпорядок Папи Павла VI появився разом з іншими розпорядками, що стосуються Богослужби й нового тексту, затвердженого ним молитовника.

У МОСКОВСЬКІЙ „ПРАВДІ" ПОЯВИЛИСЯ дві статті совєтського письменника Константіна Сімонова, який тількищо вернувся з подорожі по Далекому Сході, з-над совєтсько - китайського кордону. Він висловлює острах, чи не прийдеться йому знову виїхати туди — в характері воєнного кореспондента. „Правда" пригадує, що Комуністичний Китай має довгий на 2.500 миль кордон із Зовнішньою Монголією, чи пак так званою Монгольською Народною Республікою, що є совєтським сателітом, якого СССР зобов'язався боронити у випадку агресії збоку Пейпінгу.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ВИСЛАВ НОТУ Комуністичному Китаєві, цим разом із пропозицією перевести переговори про користування сумежними ріками, озерами й морями. Острів Уссурі, який був тереном останніх голосних сутичок, вневдовзі зануриться у воду, бо починається там дощева пора. Тому проблема навіґації гостро актуальна. Недавню совєтську пропозицію, щоб перевести з Пейпінгом переговори про уточнення кордонів, китайські комуністи відкинули.

Завершено будову храму Божої Премудрости у Римі

Рим. (УПБ) — До редакції „Вістей з Риму" приходять в останньому часі письма з питаннями про теперішній стан будови храму Божої Премудрости в Римі. Як можна заключати з цих письм, українська громадськість виявляє не тільки зацікавлення, але й очікує з нетерпеливістю дня, коли нарешті здвигнеться ця важлива будівля та буде поблагословлений цей храм у Вічному місті. Ми раді, що всі наші вірні супроводжають цю важку і повну трудів будову нашого храму своїми думками і своїми молитвами, бо це ж буде храм цілої нашої Церкви, здвигнений великими зусиллями і моральними та матеріяльними жертвами і дарами української віруючої громади в країнах нового її поселення. Тому хочемо сказати, що Господь благословить всі ці труди і жертви та що будова храму майже закінчена. Після того відбудеться торжественне посвячення храму Божої Премудрости. Про день посвячення всі наші Владики, духовенство та миряни будуть у свій час повідомлені, щоб могли молитвою, серцем, а то і своєю участю бути причасниками цієї торжественної хвилини в житті нашої Церкви.

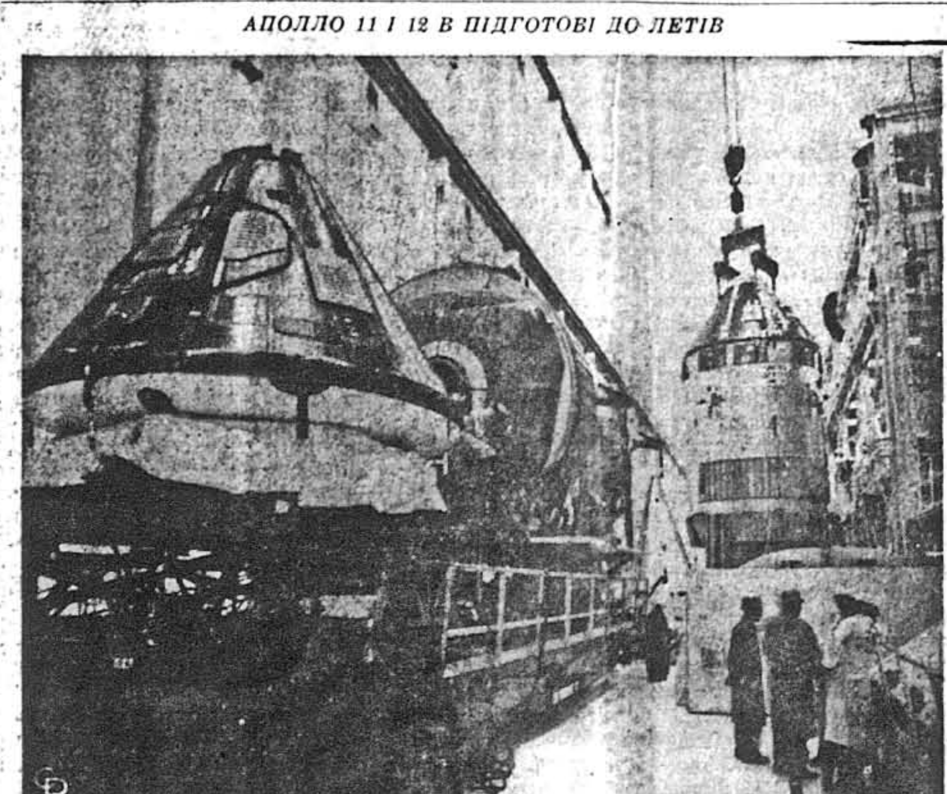
Міллс плянує збільшити пенсії соціяльного забезпечення але аж в 1970 році

Вашингтон. — Голова Палатної Комісії Способів і Засобів конгресмен Вілбур Д. Міллс заявив, що він плянує збільшити пенсії соціяльного забезпечення на 10 відсотків, але це збільшення мало б бути аж в 1970-му році. Президент Джансон плянував збільшити пенсії соціяльного забезпечення на 10 відсотків в 1969-му році. Президент Ніксон під час виборчої кампанії обіцяв значно збільшити ці пенсії, бо, мовляв, не можна дозволити на це, щоб старші люди жили в недостатку в цій багатій країні. Тепер Уряд Ніксона плянує збільшити пенсії тільки на 7 відсотків. Всі проєкти, що відносяться до податків, мусять переходити через Палатну Комісію Способів і Засобів, очолювану конгресменом В. Міллсом. Він тепер заявляє, що цього року не буде жадного збільшення пенсій соціяльного забезпечення, бо Конґрес буде займатися податковими справами. В 1970-му році Міллс обіцяє збільшити пенсії на 10 відсотків. Конґрес радо схвалює проєкти для добра ширшого загалу у виборчому році, бо члени Конґресу хочуть голосів від виборців. Але збільшення платень членам Конґресу схвалено вже цього року. Міллс плянує, щоб податок на соціяльне забезпечення стягано від $12.000, а не від $7.800, як це дістається тепер. Найменша платня соціяльного забезпечення мала б бути $70 місячно.

Войовничий негр припинив Богослуження в церкві в Ню Йорку, відчитуючи перед вівтарем текст „репарацій"

Ню Йорк. В останню неділю 4-го травня 1,500 вірних в Протестантській Церкві на Ріверсайді зі збентеженням приглядалися збезчещенню Богослужби, коли провідник Нешенел Блек Економік Девелопмент Конференс Джеймс Форман під час Богослужбя з кийком в руці пішов перед вівтар, де саме мало відбуватися Св. Причастя, щоб прочитати заяву про те, що Церкви повинні платити репарації (відшкодування) за те, що Церкви були частиною тієї капіталістичної системи, яка використовувала негрів. Коли Форман ішов перед вівтар, то старші впорядники старалися його туди не допустити. Але чорні помічники Формана допомогли йому дістатися перед вівтар. Там Всеч. о. д-р Ернест Кемпбелл, найстарший між 5-ма священиками, не дозволяв Форманові відчитувати заяву, та він його не послухав. Зачекавши поки хор і вірні не скінчили чергову пісню, він почав відчитувати заяву про репарації. Священики та 1.000 вірних вийшли з церкви, а 500 осіб, які залишилися, вислухали заяви, в якій говорилося про те, що Церква в Ріверсайді, яка находиться в центрі негритянського Гарлему, має платити відшкодування до каси Крайової Конференції в справах економічного розвитку чорного населення. Біле населення сприяло експлуатації негрів, тепер повинно за це дати репарації.

АПОЛЛО 11 І 12 В ПІДГОТОВІ ДО ЛЕТІВ

В Кейпі Кеннеді на Флориді відбувається гарячкова підготова до випущення космічного корабля Аполло 11 на Місяць, що має відбутися 16-го липня цього року. На цій світлині направо Аполло 11 готовий до перевезення до будинку, де він буде причеплений до ракети Сатурн 5, яка викине його в космос, щоб летів до Місяця. Наліво стоїть космічний корабель Аполло 12, який щойно привезли на площу в Кейпі Кеннеді.

Британський прем'єр Вільсон бореться за збереження влади

Лондон. — Британський прем'єр Гаролд Вільсон, що має проти себе не тільки опозицію Консервативної партії, але й багатьох власних однопартійців, заявив під час 1-травневого зібрання у Лондоні, що всупереч „пліткам" з останніх днів — він не думає зрікатися свого становища, а, навпаки, він і цілий його уряд „продовжують побільшувати осяги, з яких ви і я є гордими. І ваш уряд переможе". Однак всупереч такій оптимістичній заяві — Уряд Вільсона став настільки непопулярним, що загально сподіваються катастрофального для Партії Праці висліду комунальних виборів, які відбудуться в Британії на другий тиждень. Сам Вільсон свідомий того, що розкол в Партії Праці також надзвичайно підкопав авторитет його уряду і тому, перестеріг, що незгода в широких рядах Партії Праці може скінчитися для цілої партії „катастрофою". Найбільшу причину теперішніх внутрішньо - партійних суперечок у тій керівній британській партії становить зголошений Вільсоном законопроєкт, який забороняє страйки, наказуючи в кожному такому випадку, зберегти 30-тиденний „прохолоджуючий час", під час якого йшли би переговори між робітниками й працедавцями. Робітничі спілки принципово борються проти ваких обмежень робітничого руху. Колишній консервативний міністер і тепер член палати громад Дункан Сандіс знову прилюдно закликав Вільсона до негайного розписання парляментарних виборів, бо „не тільки сам Вільсон, але вся Партія Праці виявила свою нездатність правити в державі". Законно — Вільсон має право урядувати ще 2 роки.

На Захід втік совєтський шпигун Руперт Зіґль

Берлін. — Західньо-берлінський „Вельт ам Зоннтаг" виявляє, що совєтський шпигун, який в минулому місяці втік на Захід, називається Руперт Зіґль і є 44-річним австрійським німцем. Західньо-німецький прокуратор Фелікс Кавль потвердив, що Зіґль привіз з собою листу совєтських шпигунів, діючих в західніх країнах, але заперечив, наче би та листа охоплювала аж 250 прізвищ, з чого — за твердженням названого берлінського часопису — 25 осіб вже заарештовано. Між тими, що їх виявив Зіґль, були німецький адвокат Франц фон Везендок, американський громадянин німецького роду д-р Альфред Лоренс та один ганський дипломат. Можливо, що у зв'язку з утечею і ревеляціями того совєтського шпигуна — до Східнього Берліну втекли з Західньої Німеччини 53-річний соціялдемократичний посол Ґергард Ренґерт з одного сойму та 44-річний західньо-німецький майор Ганс Йоахім Крузе. Руперт Зіґль буцім-то знаходиться вже від минулого місяця на території З'єднаних Стейтів.

Відбулися три спортові імпрези „Ч. Січі" Нюарк під патронатом УНСоюзу

Нюарк (в.с.). — В суботу і неділю, 3-го і 4-го травня відбулися тут з повним успіхом три спортові імпрези „Чорноморської Січі" Нюарк під патронатом Українського Народного Союзу та його Окружного Комітету. У відбиванковому турнірі взяло участь 12 дружин, в тому 7 в конкуренції чоловіків та 5 в конкуренції жінок. Ці змагання за першість Союзу Українсько - Американських Спортових Товариств, делеґатури Української Спортової Централі Америки і Канади, започаткувала офіційна церемонія відкриття турніру, в якій голова СУАСТ-Схід д-р Едвард Жарський відкрив змагання, а голова Окружного Комітету УНСоюзу пані Стефанія Букшована, голова УСТ „Чорноморська Січ" Омелян Твардовський і провідник змагань інж. Адріян Лапичак виголосили короткі промови до учасників. У вечірніх годинах цього ж дня закінчився турнір врученням чаш СУАСТ-Схід переможцям, участь в якому від СУАСТ взяли д-р Михайло Снігурович — ланковий відбиванки СУАСТ-Схід та інж. М. Яворський — касир СУАСТ-Схід. Чашу СУАСТ-Схід і звання першуна в конкуренції жінок здобула дружина „Довбуша" з Ню Гейвен, яка перемогла у фіналі „Чорноморську Січ". Дальші місця зайняли: СУМА Бінґгемтон, „Ч.Січ" II. та БСК „Ньоман". В конкуренції чоловіків чашу і першість СУАСТ-Схід здобула дружина Української Централі з Пасейку після фінальної перемоги над „Ньоманом". Дальші місця зайняли: перша і друга дружина „Ч.Січі", СУМА Нюарк, Українська Централя II і Українська Студентська Громада з Ню Йорку.

Також в суботу були про-

(Закінчення на стор. 7-ій)

„СВОБОДА" НА СТОРІНЦІ „ДІТРОЙТ ФРІ ПРЕСС"

Дітройт, Міч. — Газета „Дітройт Фрі Пресс" у числі з 26 квітня помістила фоторепортаж про міську бібліотеку, з нагоди Бібліотечного Тижня в ЗСА. На одній із великих світлин видко виставку-вітрину різномовної преси, де поруч з газетою під назвою „Ґарсас" — розміщений щоденник „Свобода": виставлені числа з цього ювілейного року УНСоюзу з написами українською і англійською мовами. В супровідному тексті до фоторепортажу зазначено, що „знання походить від книг" та що в бібліотеці міста Дітройту є видання різними мовами світу, як місцеві американські, так і закордонні.

„НАША СТРАСНА П'ЯТНИЦЯ І СУМНА ДІЙСНІСТЬ ПЕРЕМІНИТЬСЯ В СВІТЛИЙ ВЕЛИКДЕНЬ..." — ЗАПОВІДАЄ ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП І КАРДИНАЛ ЙОСИФ

Рим. — „Вісті з Риму" у виданні з 30-го квітня 1969 надрукували повний текст Великоднього Послання Верховного Архиєпископа і Кардинала Блаженнішого Кир Йосифа Сліпого, в якому Первоієрарх Української Католицької Церкви звертає увагу на недолю українського народу та недомагання українців у вільному світі й висловлює надію, що „і наша страсна П'ятниця і сумна дійсність, завдяки тому підйомові духа в нашій Церкві, переміниться у світлий Великдень і перемоги нашої Церкви і нашого постання — бо Христос воскрес!". У посланні дослівно сказано:

Верховний Архиєпископ Кардинал Кир Йосиф Сліпий

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА І КАРДИНАЛА КИР ЙОСИФА

Українському Народові

мир і благословлення!

„Днесь благодать Святого Духа нас собра", — щоб, як співаємо на Вечірній Стихирі Квітної Неділі, закінчити Великий Піст св. Чотиродесятниці і зачати, як щорічно, празнувати пам'ять останнього, найславнішого періоду в житті Христа, Його величавого в'їзду до Єрусалиму, жахливих терпінь, ганебної смерти на хресті й остаточної перемоги над всяким злом і гріхом, а навіть над непереможними, як здавалося дотепер, смертю і гріхом. І вони переможені! І Воскресення Христа засвідчило, що смерть це переходовий етап людини до вічного життя, а гріб не запечатує її діяння й існування, але отвирає ще кращі і ширші горизонти. Саме в ім'я цього зібрала нас і об'єднала духом благодать Святого Духа, як сказано на Свято найбільшої і остаточної перемоги Христа, а під Його проводом і нашої перемоги, як завершення усіх наших терпінь і змагань упродовж кожного життя зокрема, і усього нашого народу разом. Це торжество Божої всемогучости і її найбільшої перемоги на землі над усім тим, що руйнує, а не будує.

Ми ось тут, в осередку християнського світу, при

(Закінчення на стор. 2-ій)

УКРАЇНСЬКІ ДЕМОКРАТИ НЮ ДЖЕРЗІ ПІДТРИМУЮТЬ КАНДИДАТУРИ МАЙНЕРА І ВАРХОЛА

Роберт Б. Майнер

Михайло Вархол

Джерзі Ситі. — Стейтова Організація Українських Демократів однодушно підтримує кандидатуру колишнього губернатора Роберта Б. Майнера на губернатора і кандидатуру свого члена Михайла Вархола на повітового директора — заявив голова цієї Стейтової Організації Українських Демократів п. Йосип Лисогір на політичному вічу, що відбулося тут у приміщеннях Українського Народного Дому в неділю, 4-го травня 1969 по полудні. Й. Лисогір повідомив, що рішення підтримати ці кандидатури винесла очолювана ним Стейтова Організація Українських Демократів на своїх нарадах попереднього дня, в вівторок, 29 квітня, звертаючись рівночасно до всіх українців стейту Ню Джерзі, не тільки демократів, але й членів інших партій та безпартійних, щоб вони в найближчих виборах 13 травня ц. р. віддали свої голоси на ці кандидатури, які — на їхню думку — найкраще заступатимуть інтереси громадян цього стейту. Губернатор Роберт Б. Майнер був приявний на вічу і в розмові з батьма учасниками зібрання виявив виїмкову поінформованість та великі симпатії також до тих справ, що можуть зокрема інтересувати громадян українського роду. Це потверджує також факт, що він на свій виборчий список включив активного в українській громаді і в українських справах Михайла Вархола, якого на вічу представив демократичний лідер Гудсонського повіту Кені. Вічем проводив місцевий демократичний діяч і дяковчитель п. Василь Ґела. Перед вічем губернатор Майнер знайомився з виборцями українського роду біля української католицької церкви св. Петра і Павла. Михайло Вархол, як згадано, кандидує на пост повітого директора, що є найвищим постом, що його колинебудь займав у повіті громадянин українського роду.

ЗМЕНШИЛИСЯ ВТРАТИ У В'ЄТНАМІ

Сайґон. — Офіційно повідомлено, що в минулому тижні згинули у В'єтнамській війні 163 американці, у порівнанні із 216 смертними жертвами з попереднього тижня. Південно-в'єтнамська державна армія втратила в минулому тижні 237 вояків у порівнанні з 329 вояками, що згинули були в попередньому тижні.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

В обороні принципу

Це давня правда, доказана й потверджена життям, що преса, ця „четверта домена", грає рішальну ролю в організації та розвитку модерного суспільства. І це з подвійною силою стосується до таких суспільних груп, як українська громада у вільному світі, яка для взаємного порозуміння, інформації та взагалі „кібернетики" має до розпорядження майже виключно пресу, бо не має можливостей користуватись такими модерними засобами комунікації, як радіо чи телевізія.

Тим часом, протягом останніх тижнів трапилися випадки, що порушують найосновніші принципи нашої вільної преси і з нею головної передумови та головного засобу нашого озвитку. Мова про деякі статті в нашій пресі, як на американському, так і на европейському континентах.

У цьому коментарі не маємо на думці змісту і форми тих статтей, хоч як вони можуть бути інтересні. Маємо на думці тільки реакцію на них, бо власне ця реакція заторкує основний принцип вільної преси, і вона, як це звичайно в таких випадках, знаходила й знаходить свій відгомін у поважній мірі в редакції „Свободи" в багатьох дописах і надісланих статтях.

У реакції на надруковані контроверсійні статті червоною ниткою тягнеться в більшості голосів докір, обвинувачення і вимога, мовляв, „яким правом" редакція одної, другої чи третьої газети таку статтю надрукувала? Поминаючи проблему, чи ті статті надавались до друку, чи ні, ми з усією рішучістю обстоюємо, що редакція має право надрукувати те, що надрукувала, якщо вона цього не зробила в свідомому злонамірені. Кожна редакція може тільки привітати суперечні голоси, протиставлення фактів, полеміку арґументами, якщо вона видержана в пристойному тоні, але лайка і заперечення редакції права друкувати контроверсійні погляди вдаряє в основний принцип вільної преси і вільного суспільства. Інше діло, що цей же принцип вимагає і максимальної відповідальности редакції за друковані матеріяли, але ніколи під кутом „права" на їх публікацію.

Не тільки редакції поодиноких газет, але й найширший загал нашого громадянства зроблять собі взаємно добру прислугу, якщо ці принципи будуть респектувати і їх практикувати.

Гіпнотизери XX віку

Навіть середньовічні знавці психології знали про одну властивість людини: коли їй постійно й наполегливо втовкмачувати якусь ідею, то вона врешті-решт починає брати її за „свою". Гіпнотизери, вдаючись до самогіпнозу, навіть не відчувають болю, ходячи босими ногами по гострих цвяхах. Із психікою людини ще легше виробляти різні вправи, ніж із тілом. Комуністичні психологи — партійні провідники — твердо тримаються тієї засади, що коли впродовж півстоліття кричати про комунізм, то люди, всупереч життьовим фактам, врешті-решт мають у нього повірити. Як для гіпнотизерів потрібні блискучі кульки, так і для пропаґаторів „великого вчення комунізму", збанкрутованого вчення Маркса - Леніна, потрібні якісь зовнішні точки оперти. Такими точками раніше були Маркс, Енґельс, Ленін, потім Сталін, потім Хрущов, тепер Брежнєв, якого цитують, як найвищий авторитет. У комуністичному Китаї раніше вихваляли „мудрого Сталіна", тепер зійшли на Мао Тсе-тунґа.

Ось з першого-ліпшого числа „Радянської України" приклади, як окупаційний режим втовкмачує в голови читачів неіснуючі істини: „Увесь наш народ, усе прогресивне людство готується до великого ювілею 100-ліття народження Леніна", „Хай живе марксизм-ленінізм — вічно живе інтернаціональне вчення, провідна зірка трудящих усіх країн", „Сторіччя народження Леніна — велика подія в житті нашого народу, нашої країни. Віддамо всі сили" ... і т. д. В ЦК КПСС напевно знають, що поневолені народи не мають до комуністичного вчення найменшої прихильности, що ця приваблива ззовні теорія призвела вже до мільйонів жертв і до неволі. Тому комуністична партія, приховуючи імперіялістично - російську суть СССР, переконує через пресу читачів, що „трудящі всього світу", мовляв, підтримують ЦК КПСС і готуються ... відзначити століття Леніна.

Але такі психологічні атаки впливають лише на нечисленні, слабші одиниці — маси ж знедолених громадян СССР відкидають і Леніна, і його погубне вчення.

ДЕ ҐОЛЛЬ ВІДІЙШОВ

Париж. — Між де Ґоллем і Францією завжди були відносини чуттєвого порядку. Це було подружжя, в якому сварки стояли на порядку дня, проте чоловік любив жінку, як свою половину, а жінка потребувала захисту й стабільности. Та ось жінка мала вже досить устійненого порядку і захотіла раптом спробувати пригоди, яка однаково мусіла прийти, бо... чоловік був надто старий. І чи не найкраще сьогоднішні почування французів змальовує карикатура Ж. Фазані: де Голль з валізкою відходить, Маріянна стоїть зі сльозами на очах. Він каже до неї: „І ти навіть не можеш мені глянути у вічі..."

Воно справді так. Всі себе почувають ніяково. На вулиці, в підземці, в автобусах, у кафетеріях, у фризієрів — ідуть завзяті дискусії. Один з дрібних підприємців каже: „Я властиво голліст. Я завжди голосував за нього. Я не знаю, що тепер буде. Але після піднесення податків я не міг голосувати за нього..." І червоне від алькоголю обличчя нагадує обличчя Маріянни, що не може глянути де Голлеві у вічі.

Властиво, коли брати математично, то саме ремісники й малі комерсанти вирішили долю де Голля. Йому саме забракло мільйона їхніх голосів. Коли перекинути це в політичну площину, то побачимо, що за де Голля завжди було певних 40% голосів. А коли він у попередніх референдумах чи при останніх виборах на президента отримував понад 60%, то тут було 14% голосів центру чи прихильників Жіскара Д'Естена. Тепер вони „ан бльок" голосували проти нього. Коли взяти ще ремісників і дрібних купців, то й залишилось де Голлеві лише 47%.

Маріянна виправдує себе тим, що вона ж його не виганяла. Він лише не дозволив їй піти з приятелем до театру, загрожуючи відходом. Відвідини театру не можуть бути причиною для розводу. А крім того, він не мусів впиратися, що того вечора хотів залишитися вдома і вона мала залишитися з ним... Де Голль не мусів проводити цього референдуму.

Має рацію також той коментатор, який каже, що властиво голосуючі не зовсім здавали собі справу з того, як усе те закінчиться. Коли б питання було поставлене на папері не в площину сенату й реґіоналізації, а в площину: „чи хочете ви відходу де Голля?", то вислід голосування був той же: „ні" проти відходу сказало б 53%. Але при цьому не слід забувати, що французи не люблять постійности, люблять зміни, Так навіть у родинному житті...

Врешті, великі люди мають звичайно один шанс. Вони одним потягненням проживають свій вік. Де Голль мав аж два. Чи міг бути третій? Маса ніколи не розважає, як історик, соціолог чи економіст. Що де Голль врятував престиж Франції у війні, що позбавив її колоніяльного обтяження, що з відсталої зробив модерною нацією, забезпечивши нечувано високими позиціями в міжнародній площині — цього виборці ніколи не беруть до уваги. Так британці провалили несподівано Черчілла. Так французи зрадили Наполеона, коли він захитався. Потім зустрічали його з фанфарами й сльозами, а після Ватерльоо зовсім відвернулися, бажаючи мати тільки спокій.

Де Голль ставив перспективи майбутнього. Його ідея погодження капіталу й праці була спрямована проти великого капіталу: капітал мав поступитися в користь робітництва. Але саме робітництво, зокрема зорганізоване, голосувало „ні". Чому? Ідея бо „третього шляху" між капіталізмом і комунізмом надто велика й надто нова, щоб її здійснення уявляли собі французькі маси без революції.

По суті французи мають психологію дрібного буржуа і дуже прив'язані до капіталізму, хоч радо віддають голоси за „лівицю". Ідеї партиципації" маси не відчули, бо де Голль не дуже то й бився за її розроблення. Ми не раз звертали увагу на те, що де Ґолль не визнає ідеологій. Він — прагматик. Тому його „партія" це були прихильники його особи, може, ще заведеного ним режиму. Але ця партія ніколи не мала програми, зокрема ніколи в її програмі не було „партиципації". І де Голль у це майбутнє кинувся, не оглядаючись назад. За ним маса не пішла.

Прем'єр Кув де Мюрвіль заявив, що вислід голосування викликав у нього почуття глибокого смутку. Цей смуток лежить ще навіть на тих, що голосували за „ні". Бодай на частині їх. У всіх відчувається тривога за майбутнє. Бо й справді майбутнє дуже неясне.

Де Голля звали „людиною буревіїв". Він не виграв останньої гри саме тому, що у Франції панував повний спокій. Стрілка між відповідями почала хилитися в бік „ні" дослівно на протязі останнього тижня. Антидеґоллівська пропаганда перехилила терези, поставивши дуже ординарне гасло: де Ґолль і так мусить відійти через свій вік. Тож хай відходить тепер, коли нема ніякої кризи, коли цей відхід легше пережити.

Але ніхто не бачив майбутнього виразно. Не видно його й тепер.

Та слід сказати, що коли нема вже де Голля, коли нема ґоллізму як виразної програми, а ще менше як ідеології, то є ґоллізм в розумінні конкретного режиму. Годі собі уявити, щоб французи захотіли в масі своїй повороту до парляментарного режиму на зразок IV Республіки, з вічними кризами урядів, з безнастанною девальвацією і господарським застоєм. Тому ґоллісти мають дуже поважний шанс.

Важко сьогодні сказати, скільки визначений де Голлем наступник збере голосів. Багато визначних „ґоллістів" не голосуватимуть за Помпіду. Наприклад, Мальро прихильник де Голля.

(Продовження на ст. 7-ій)

„НАША СТРАСНА П'ЯТНИЦЯ І СУМНА ДІЙСНІСТЬ...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

гробі нашого священич. Йосафата, не одні і не самі, що співаємо тут радісну пісню „Христос Воскрес", але воссереджуємо розумом і серцем усіх вірних Христа на Україні і на поселеннях в Сибірі, Караганді, Зеленому Клині, і дальше на полудне, в Новій Зеляндії, Австралії, Арґентині, Бразилії, Параґваю, Венесуелі, Злучених Стейтах Америки, Канаді, Еспанії, Англії, Франції, Бельгії, Скандинавії, Німеччині, Австралії, Швайцарії, Італії, Югославії, отже всіх українців Христової Церкви, на цілій земній кулі, зібраних духом і тілом разом, не зважаючи на всі віддалі і найрізнородніші місцеві умовини і вимоги. А з'єднює нас та сама плоть і кров, та сама мова, та сама культура, ті самі болі і ті самі радощі, те саме минуле і те саме майбутнє, а передусім один дух — одна Христова віра і один обряд. Усі ми злучені цими природними і надприродними в'язами в одній Христовій Церкві під одним Пастирем. А завершенням цієї злуки є нинішній празник Христового Воскресення, що після великодньої св. Сповіді і св. Причастя, підносить днесь усіх і ободрює, будить нові сили, відкриває нові горископи, в найкращім настрою і в наймічнішій надії на світлу перемогу. Виявом цього є і наші правдиві побажання при віковій свяченій пасці і яйці і подібна та радісна пісня: „Христос воскрес із мертвих", що лунає сторіччями на Україні від Первозванного Апостола Андрея аж по нинішній день. І де б ми не находились, чи на волі чи в неволі, чи в славі чи в поневірянні і недолі, завжди будемо віруючими українцями по всій землі і на віки.

Та серед тих небесних піднесень не треба забувати, що ми живемо на землі, що довкола нас гірка дійсність. На Україні нові переслідування й арешти, нові страждання, болі і сльози, розгул атеїзму: „Визволь мене від моїх ворогів, мій Боже, ізбави мене від тих, що постають на мене, визволи мене від тих, що чинять беззаконня і спаси мене від душогубів" (Пс. 58, 2-3). На поселеннях роз'їдають нас свари і чвари, довгий язик, незгоди, обвинувачення, роз'єднування, неоправдані амбіції, невторопність і непогамованість в діяннях, в сваволі і непослусі, в розхрістаности і нездисциплінованості; в одних пересит, а в інших недостаток, брак взаємного співчуття і вирозуміння, погруження в матеріяльних здобутках і земних клопотах. „Всі шукають собі чогось власного, а не того, що є, Ісуса Христа" (Филип. 2, 21). А вислідом цього слаба віра в Боже Провидіння, брак зрозуміння надприродного чинника в нашому одиничному житті й житті усього народу. Здається, що ще ніколи так вірно і сильно не символізувала наша дійсність часів Христа, як нині. І тоді переслідування в найбільшому роз'яренні — Синедріон, Ірод, Пилат, розбурхані маси народу проти Христа, перелякані апостоли, невдача найкращих поривів, які закінчила ганебна смерть на хресті, і навіть один апостол-зрадник. Словом, жах Страсної П'ятниці і Голгофти. А його зовнішнім виявом є душевне пригноблення і розчарування двох Христових учеників, Луки і Клеопи, в дорозі до Емаус: „Завели нас надії й усе пропало. Нема рятунку". І нам так тепер здається, але над цим усім всемогуча Божа рука... І ніхто не може встоятись проти Бога.

І все це мусів перетерпіти Христос, щоб увійти у славу. Не тому, що це були непобідимі потентати, але така Божа воля і такий Божий допуст. Таке категоричне пояснення дав Христос. У свій час затьмарене небо розсувається, кромішня тьма розвидняється, промінь сонця заповідає випогіднене небо. Цей жах є завдатком найбільшого розквіту і підйому українського народу: „Вчера спогребохся Собі Христе, совостаю днесь воскресшуму Тобі . . ." Після Страсної П'ятниці приходить Великдень в усьому своєму маєстаті і своїй величі.

„В началі було Слово, і Слово було в Бога, і Слово було Бог . . . , і без нього ніщо не сталося, що постало". Оце є рація всіх радій, причина всіх причин і остаточний Творець і Керманич.

Нехай ці наймогутніші слова Євангелії додадуть всім віри і надії, бо так нас навчає нинішнє Свято, що злу не панувати, бо Христос визволив тих, що їх страх смерти все життя тримав в рабстві (Євр. 2,14). „Чи не горіло наше серце" — казав Клеопа, коли Христос відкривав їм заслону Божого Провидіння. О, щоб нині воно запалало і нам в цей Празник празників, щоб Христос став новим рушієм в дальшому нашому житті, щоб і нинішній Великдень був продовженням нашої 2.000-літньої християнської традиції з її завжди творчими і будуючими силами в душі нашого народу. Не будьмо песимістами і не турбуймося даремно як мироносиці: „Хто відвалить нам камінь?"

Загал нашого великого народу виявляє ще стільки доброї волі, сильної національної єдности, глибокої віри в Христа. „Очистим чувствія і узрим Христа блистающа" і наша Страсна П'ятниця і сумна дійсність, завдяки тому підйомові духа в нашій Церкві, переміниться в світлий Великдень і перемоги нашої Церкви та нашого постання — бо Христос Воскрес!

Благодать Господа нашого Ісуса Христа, і любов Бога і Отця, і причастя Святого Духа, нехай буде з усіми вами. Амінь.

† см. ЙОСИФ,
Верх. Архиєпископ
і Кардинал

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК: АПЕНДИЦИТ

Протягом двох днів у відділі наглої допомоги лікарні оглянено трьох пацієнтів із майже ідентичними симптомами. Пацієнтами були 6-літній А., 12-літній Б. та 75-літній п. В.

Історія хвороби: Хворі заявили, що біль почався у них в околиці середньої частини живота за 8-12 годин перед прибуттям до лікарні, але протягом останніх кількох годин зосередився в долішній частині правої сторони живота. Біль ставав щораз сильнішим, був постійним, і лише іноді в животі відчувалися корчі-спазми. Ні один з хворих не мав кишкового розвільнення, і всі віддавали сечу нормально. Наймолодший двічі протягом дня блював, середній жалівся на нудоту, а старший не мав особливих забурень шлунку. Усі троє твердили, що в них повна затрата апетиту.

Пацієнти мали дещо підвищену температуру, а старший п. В. відчував дрижаки і болі по цілому тілі.

Оглядини: Хворі почували себе вигідніше, лежачи на спині, з колінами підтягненими вгору. Живіт не був здутий ні в одного, але обслід живота руками виказував дефінітивний біль у правій долішній частині. М'язи в цій частині живота були натягнуті і тверді, і коли рукою на це місце натискати — пацієнти відчували посилений біль. Обслід живота через пряму кишку також потверджував біль в околиці сліпої кишки.

Усі пацієнти мали хворобливий вигляд, познаки токсичних впливів із блідістю шкіри, кволістю м'язів, неохотою вставати і ходити. Протягом обсліду в наймолодшого А. стверджено температуру 101 ступінь Фаренгайта, інші мали дещо піднесену температуру.

Обслід не виявив ніяких захворювань горла, легень та серця, але в наймолодшого ґлянди були почервонілі, і він покашлював. У всіх стверджено високу кількість білих клітин крови з побільшеною кількістю гнійних клітин. Сеча була нормальна. Рентґен не виказав у найстаршого ніякої обструкції кишок.

Діягноза: Гострий апендицит.

Лікування: Трьох пацієнтів зоперовано. В 12-літнього Б. і найстаршого В. виявилось запалення сліпої кишки. У наймолодшого А. запалення сліпої кишки не було, але лімфатичні вузли довкола тонкої кишки були набряклі, в запальному стані. З ними нічого не роблено, а сліпу кишку, вже шляхом дальшої профіляктики, також видалено. Наймолодший вставав із ліжка на другий день після операції, середній на третій, 75-літній — після кількох днів.

Дискусія: Гострий апендицит, або запалення сліпої кишки — річ доволі часта у молодшому віці, хоч трапляється також у старших. На старших людей зокрема звертається увагу, бо апендицит у них часто буває з ускладненням: прорирається і витворює запалення очеревної, а крім того може дати ускладнення після операції в легенях, серці, витворити згустки крови в жилках і т. д. Діти переносять його багато легше.

Іноді апендицит починається болем зразу ж по правій стороні долішньої частини живота, але в більшості дає про себе знати в середній частині, і згодом пересувається в околицю сліпої кишки. Часами, до льокалізації болю, минає день, два і більше. При цьому процесі появляється нудота, втрачається апетит, в дітей дуже часті блювання. Забурення кишок дуже рідкі. Температура дещо підвищується, хоч в продовженому стані вона може піднестися високо, що означає перехід процесу на очеревну або творення абсцесу в сліпій кишці. Біль постійний, дуже надокучливий, і звичайно хворі просять допомоги.

Діягнозу звичайно ставиться на базі обсліду, а лябораторійні аналізи виявляють високу кількість білих кров'яних клітин із значним відхилом в сторону гнійних клітин. Сеча нормальна.

Лікування звичайно хірургічне, при чому — швидке. Апендицит іноді швидко визріває в абсцес, і задавнення його може викликати прорив з усіма ускладненнями, включно з тим, що при операції сліпої кишки неможливо вийняти, доводиться дренувати живіт, а згодом, за кілька тижнів знову оперувати. В нашій добі антибіотиків справа спрощується, а все ж таки, коли апендицит тріскає — це все ще грізна комплікація.

У дітей, зокрема зовсім молодого віку, в діягнозі трапляються помилки. У них бувають вірусові запалення кишкових лімфатичних вузлів, які постають на базі загальної застуди. Ці запалення частіше бувають незначні, і тоді дитина жалиться на легкий біль живота навіть протягом довшого часу. Але вони можуть бути гострими і часами симулювати гострий апендицит. Звичайно приймається, що до 20% зоперованих на апендицит дітей мають не запалення сліпої кишки, а якраз запалення вузлів. Все ж, коли є підозра, що може бути апендицит, дитину часто оперують, бо іноді неможливо встановити повної діягнози, а переочення апендициту і його задавнення спричинить дитині далеко більшу шкоду. Сліпу кишку видалюється тоді шляхом профіляктики, щоб дитина в майбутньому не мала апендициту.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

о. В. Ковалик, ЧСВВ

ПОТРІБНО ЧИ НЕ ПОТРІБНО УКРАЇНСЬКОГО ОБРЯДУ?

(2)

Другий Ватиканський Собор у Конституції про св. Літургію говорить: „В тих речах, які не заторкують віри чи добра всієї спільноти, Церква також у літургії не бажає накладати якоїсь одної непорушної форми; що більше, вона плекає і пособляє духовим цінностям і даруванням різних племен і народів; вона бо в народних звичаях бере до ласкавої уваги і, по змозі, вірно захищає й зберігає все те, що нерозривно не пов'язується з пересудами і помилками, а інколи вона це допускає навіть до самої літургії" (§ 37) ... „Зберігаючи істотну одність римського обряду, треба залишити місце законним різновидностям і пристосуванням до різних громад, областей і народів" (§ 38). Отож, Вселенський Собор з Головою Церкви хочуть, щоб народні, етнічні різниці зберігались, а М. Доречний бажає їх усунути!

Той самий Собор в декреті „Про Східні Церкви" так повчає: „Католицька Церква має на меті, щоб зберігались завсіди та непорушно передання кожної помісної Церкви, тобто обряду" (§ 2) ...

„Усі клірики і ті, що приступають до свячень, нехай будуть добре поучені щодо обрядів та, головно, щодо практичних норм у справах міжобрядових; що більше, і миряни в катехитичному вишколі нехай мають поучення про обряди та їх приписи. А вкінці, всі і поодинокі католики та хрищені кожної некатолицької Церкви чи громади ... нехай по всьому світі держаться свого обряду, його плекають і по силах дотримуються" (§ 4).

Отож, за навчанням Собору, всі кандидати на священиків повинні добре знати обряд, до якого належать чи в якому мають працювати. А знати повинні не на те, щоб його нищити, асимілювати, але на те, щоб зберігати! Всі люди якогось обряду повинні знати свій обряд, тобто літургічні і канонічні приписи, мову, без якої обряд не є обрядом, звичаї, культуру і т. д. — і всього того ревно придержуватися не лише на рідних землях, але і по цілому світі, значить і в Північній Америці чи Канаді. Хто так не робить, той переступає волю Церкви. Хто переступає волю Церкви, той переступає волю Христа, який сказав, що хто слухає Церкви, слухає Його і того, Хто Його післав. Хто ж не слухає Христа — той беззаконник!

У Декреті „Про Екуменізм" Собор каже: „Тому ж, що одності Церкви ніяк не перешкоджає, бо навіть збільшує її честь та невимовно причиняється до виповнення її місії деяка різнородність обичаїв та звичаїв, як сказано вище, Священний Собор, щоб усунути всякий сумнів, заявляє, що Східні Церкви, пам'ятаючи на конечну одність цілої Церкви, мають власть рядитися власними правопорядками, як такими, що відповідають краще вдачі своїх вірних та відповідніші для духовного добра" (§ 16). Собор уважає, що придержування своєї питомої дисципліни і обряду церковного краще відповідає даним вірним і відповідніше для їх духовного добра. Цей Собор відбувався не в I чи XV столітті, але таки в XX, кілька років тому. М Доречний і з ним групка модерних екстремістів думають інакше.

Далі той самий Собор у декреті „Про місійну працю" говорить до всіх і, зокрема, тих, що живуть на американському континенті: „Вихованці нехай вивчають історію, цілі і методи місійної діяльности Церкви й окремі соціяльні, господарські і культурні обставини власного народу" (Р. II. § 16)... „Місіонери всі: священики, брати, сестри, миряни, кожний своєю мірою, мусять бути приготовані і вишколені, щоб не стали нездібними до вимог майбутньої своєї праці. Від самого таки початку їх вишкіл нехай буде укладений так, щоб обнімав і вселенськість Церкви і різнородність народів ... А це важливе для всіх наук, щоб здобути собі знання народів, культур, релігій, і то не тільки в минулому ,але й стосовно теперішности. Хто хоче піти до іншого народу, нехай високо цінує його спадщину, мову, звичаї. А мову нехай вивчать такою мірою, щоб могли її вживати легко і досконало, і так могли знайти легкий доступ до умів і сердець людей" (§ 26).

Слова і поручення Собору — ясні й зобов'язуючі! Кожний, хто працює в якомусь народі чи обряді, має шанувати духові і матеріяльні надбання того народу, повинен високо цінити спадщину того народу, мову, звичаї, і не нищити те все в ім'я якогось самовільного, нерозважного пристосування до XX ст. Досконале знання мови і культури даного народу повинен винести зі семінарії кожний питомець, а з новіціяту кожний чернець чи черниця. Ті, що не є українцями чи українського походження, чужинці, що до наших семінарій вступають, коли хочуть сповнити волю Божу, а повинні хотіти, то також зобов'язані любити даний обряд, шанувати його, вивчити досконало його мову. Не казати, що „це Америка" і що „по кількох роках вже не треба буде української мови".

Деякі особи слабої волі, невиробленого характеру, із запущених родин — покидають наш обряд. Це правда. Але не правдою є, що то є „масове" дезертирство, як пише М. Доречний у своїй статті. Причиною того дезертирства він вважає те, що ми держимося українського обряду, що не асимілюємося з американцями, не зливаємось з ними. Яке протиріччя в нього! Щоб, ніби, зберегти себе і свій обряд, він радить зіллятися, засимілюватися! Хто лиш трошки думає, той знає, що коли де щось зіллялося з чимсь іншим, то воно вже затратило свою індивідуальність, своє „я". М. Доречний вважає, що коли до нашої Церкви, обряду дамо ми англійську мову, то вже здержимо відпадання від Церкви. Я спитаю: чи в американській Католицькій Церкві нема англійської мови? А чому так багато людей від неї відступає, і то визначних людей? Чи в нашій закарпатській дієцезії нема англійської мови? А чому там багато більше дезертирства, ніж у нашій?

Значить — лік не в мові! А в чому? Один із найкращих ліків, на мою думку — це зворот до зберігання природніх, Божих і церковних поручень, законів. Хто щиро і ревно буде намагатися зберегти всі ці закони, той також мусить берегти свої національні й обрядові надбання, той їх не буде зраджувати. В тому напрямі мусить іти виховання в монастирях, парафіяльних школах, дієцезіяльних семінаріях, на проповідях, конференціях. Собор бо каже: „Немає справжнього екуменізму без внутрішнього навернення" ... „Цю скруху серця та святість життя, разом з приватними та публічними моліннями за єдність християн, треба вважати немов душею цілого екуменізму" (Про Екуменізм § 7-8). Між духовенством, монашеством та мирянами спостерігається нині нерозважна погоня за новинами, за змінами, але зовсім не чути про зміну лихих налогів на добрі, про зміну гріховного життя на чеснотливе, а цього найбільше треба всюди, і в нас, і це найбільше причиниться до збереження обряду.

Далі, преважливим чинником є навчання релігії в

(Закінчення на стор. 7-ій)

ЛІТЕРАТУРА МИСТЕЦТВО РОЗВАГА

РІК VI. ТРАВЕНЬ 1969 Ч. 3 (72)

Л. Полтава

ПИСЬМЕННИК ТРЬОХ ПОКОЛІНЬ

(ДО 80-РІЧЧЯ ФОТІЯ МЕЛЕШКА)

Під кінець минулого року українським Ню Йорком прокотилась тривожна вістка: письменник д-р Фотій Мелешко у лікарні, будуть оперувати. Та минуло небагато часу, і на черговій цікавій „п'ятниці" в Літературно-Мистецькому Клюбі друзі щільно обступили улюбленого Фотія Миновича, який по-козацькому махнув на все рукою і прийшов послухати молодь. 25 серпня 1969 р. повістяреві-романістові, авторові п'єс українською і чеською мовами, перекладачеві й одному з унікальних українських поетів, який писав мовою есперанто — мине 80 років!

Д-р Фотій Мелешко

Вслухаймось у найкоротші біографічні дані автора роману „Три покоління": народився в с. Глодоси на степовій Херсонщині, яка, до речі, дала нам і Євгена Маланюка, і Кропивницьких; вищу початкову освіту одержав у рідному селі, екстерном підготовлявся до звання учителя, але за революційну діяльність ледве 20-річний юнак опинився на засланні, в однаково холодному і непривітному — царському чи совєтському — Сибіру, у м. Кемі, на Архангельщині. Там Фотій Мелешко все таки мав більше прав, як сучасні мученики в Мордовії й інших кацетах: під час трирічного заслання в 1908-10 роках він закінчив матуральні курси. Повернувшись в Україну, закінчив скорочений курс Воєнно-Фельдшерської Школи, адже то були роки Першої світової війни. Тут „перескочімо" особливо яскраві роки в житті Ювіляра — роки завзятої боротьби українських національних повстанців проти північного большевицького ворога в Україні, бо про них нижче. В 1921-27 роках Фотій Мелешко жив у Чехо-Словаччині, переважно в Празі, де закінчив Чеський Карлів та Український Вільний університети, із званням учителя середніх шкіл та ступенем доктора філософії. З Грубешева на Холмщині взяв собі за дружину Марію, вірного друга і свідому українку - трудівницю. Про дальший життьовий шлях видко з метрик їхніх дітей: Наталя народилась у Грубешеві, Аскольд у Лебені в Німеччині, а Борис — у Ню Йорку, куди батьки прибули з Европи в 1951 р. Поселившись у Ню Йорку, д-р Фотій Мелешко не міг піти вчителювати в одній із наших українознавчих шкіл, бо треба було ростити, зодягати й навчати дітей. Так, прилаштувавшись суперінтендентом при однім великім будинку, він і залишався на тій, відносно спокійній, праці аж до пенсії. Аж тут настала нагода більше часу й уваги присвятити улюбленому письменству, читанню, опрацюванню раніше написаного. Не занедбує Фотій Минович і громадських обов'язків, зокрема він належить до Союзу Українських Журналістів, є членом Головного Правління Асоціяції Діячів Української Культури, досить часто виступає в пресі, як журналіст.

Але повернімся до біографії, незвичайної біографії письменника, який проти ворога України воював не лише пером.

17-го травня 1919 року, коли незалежну Українську Народну Республіку Симона Петлюри заливали червоні орди, молодий Фотій Мелешко вийшов о 2-й г. ночі з рідних Глодосів. Він мав іти до станції Помішної, яких 30 кілометрів, а далі їхати поїздом — до Голти звідти до села Мигійового — на таємну повстанську нараду. Туди його викликав український повстанський комітет, який постановив рятувати Україну від окупантів-большевиків шляхом великого повстання. В дорозі, після пригод вже серед большевицької голодної маси з Росії, до нього приєднався ще один свідомий українець-агроном, і так вони мандрували. Мандрівка перервалась раптово: в загоні комуністів були брати-большевики, родом молдаванці, з Глодосів, вони впізнали Фотія Мелешка і заарештували його, як відомого українського діяча. Справу погіршило те, що Ф. Мелешко кинувся тікати, але натрапив на совєтського багнета. Коли його та кількох інших большевики на чолі з відомим звірствами Живодьоровим везли кудись потягом на допит, після побиття, терпіння від голоду й спраги, після жахливих картин інсценізованого розстрілу, або „негайно ж признавайсь!" — Бог благословив цю людину на життя. Ф. Мелешко, який з юних років любив грати на українській аматорській сцені, притворивсь у большевицькому вагоні, коли вже семеро інших були розстріляні, що з ним припадок „чорної хвороби", а потім і . . . параліч. Врешті, як згадує письменник у опублікованих в „Новому Шляху" в 1959 р. спогадах, червоні москалі таки підштовхнули його до відчинених дверей залізничого вагону, що летів кудись у ніч:

„Рудий лівою рукою відсунув двері, а в правій напоготові тримав нагана. Я трясся до всього ще й від холоду.

— Станові іво! . .

Чорний, тримаючи за плечі, підіпхнув ззаду й поставив на дверях. Леуш намірив нагана в мою ліву скроню.

— Німножко отклонісь, штоб тібє нє обожгло і кров нє . . .

Останнього слова рудого ката я вже не чув. Миттю підніс ліву руку і кудись луснув рудого . . . У цей мент я яскраво відчув присутність між нами „когось четвертого" . . . Мене ніби доторкнулись якісь крила. Можливо, крила післанця Бога" . . .

Життя письменника могло закінчитись тієї травневої ночі рівно 50 років тому, але, як каже наша приказка, „людина плянує, а Бог керує". Від 1919 до 1920 року Фотій Мелешко збройно боровся проти окупанта в українських національних загонах, повитих невмирущою славою. Та боротьба дала йому багато тем до творів, і в найбільшій праці Мелешка-письменника, кількатомовому романі „Три покоління" — зустрічаємо його тип, — високого, чорнявого, гарного мужчину, що ще зеленим юнаком повірив „соціялізму", відбув трирічне заслання, а вже навалу „соціялізму Леніна" з Півночі зустрів гідно, із зброєю в руках. Між ін., і перші вірші Фотій Мелешко писав не лише українською, а й російською, яку швидко покинув, як мову окупанта, займаючись есперанто й остаточно перейшовши на прозу та драматургію.

Заки спинитись на 5-томових „Трьох поколіннях", назвемо інші твори письменника, занотуємо бодай їх наголовки та по-змозі роки видання, щоб полегшити колись працю історикові української літератури.

Дві повісті, „В'язнична камера 279" (Прага, 1923) та „Проводир і його мати" (Зах. Німеччина, 1946, у таборі) — не видані й до цього часу.

Під час перебування в таборі інтернованих українських вояків у Каліші Фотій Мелешко написав віршовану п'єсу „Над Дніпром", яку з успіхом виставляли в таборовому театрі в 1921 р.; опубліковано її в лондонському журналі „Визвольний Шлях" в 1966 р. „В. Шлях" видав окремо і другу п'єсу цього ж автора — „Трьома Шляхами", написану в Празі 1922 р., що йшла в різних роках на сценах у Галичині. За порадою проф. В. Сімовича автор послав її на конкурс до Львова, де й була нагороджена; потім її виставляли в Німеччині й Канаді. У Празі в 1937 р. написав драму „Мішана кров" та драму „Останній", перекладену і на чеську мову. Особливе місце в творчості Ф. Мелешка-драматурга займає комедія „Наречені": написав її в оригіналі чеською мовою, так вона і йшла, а згодом сам переклав на українську. До нині ще не опублікована його наступна п'єса - комедія „Завлтавська Січ" з життя українців-еміґрантів у довоєнній Чехо-Словаччині, де відносно пошляхетному потрактовано українську політичну еміґрацію. Під час Другої світової війни пропали сценічні картини „Гість" та „Біла путь". Лише окремі уривки були дотепер опубліковані на шпальтах газет і журналів із великої книжки спогадів під наг. „Участь Глодосян у Визвольній Боротьбі" в роках 1905-1920. Крім того, Фотій Мелешко опублікував багато коротких оповідань у поточній закордонній пресі та в журналах, а що наша критика далеко не завжди відгукується навіть на книжкові видання, то про оповідання годі й говорити. Приємність авторові — постійні листи від читачів, вони ж часто і є єдиною нагородою для письменника, тепер ще й пенсіонера.

Все, що написав Фотій М. Мелешко ще зовсім молодим, у тому й згадувані вірші мовою есперанто, згоріло в Глодосах, у його ж хаті, в квітні 1920 року, коли й усе подвір'я працьовитого селянина-батька пішло з димом від большевицького вогню.

Спинімся на романі „Три покоління". Це широке полотно українського життя на Херсонщині за царизму, за короткого періоду Української Народної Республіки і, напевно, в останніх томах — за большевиків. Три покоління українців, майже століття охоплене в 5-томовому романі, з якого дотепер вийшли тільки 2 томи.

Фотій Мелешко розпочав працю над „Трьома поколіннями" ще в Празі, в 1935 році. Перший том роману вийшов у Львові в 1943 р. у Видавництві „Краків-Львів", і автор тоді ж одержав перші дві нагороди. Перший том переписувала в Празі українка, приятелька дружини поета Олександра Олеся, Віри Антонівни. Сам О. Олесь не надто полюблював читати прозові „товсті книги", та коли його дружина характеризувала книжку, як вартісну — читав. Читав О. Олесь і перший том „Трьох поколінь". У нашого Ювілята збереглось кілька листів того видатного поета. У листі з 28 серпня 1935 року: „В романі дуже багато цікавого, красочного"; в листі з 1 вересня того ж року О. Олесь писав Фотієві Мелешкові: „Дуже шкода, Козаче, що Ви, буваючи в Празі, або на променаді, не старастесь зі мною побачитись у Ваших же інтересах. Згодіться з тим, що писати це ще замало, треба дбати, щоб це було видрукуване і принесло користь і публіці, й авторові"... У „Краківських Вістях" з 1-2 квітня 1944 р. Г. Шевчук — тепер професор Колюмбійського університету Юрій Шевельов, — відгукнувшись на першу книжку „Три покоління" вцілому позитивно: „Вона цілком заслуго-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Ганна ЧЕРІНЬ

БАНДУРА

Присвячую
Українській Капелі Бандуристів
ім. Шевченка в її п'ятдесятиліття

Через навісні, діряві мури,
З рідних та знедолених сторін
Харківської фабрики бандури
Нам несуть душі своєї дзвін.

В них пісні сучасні і минулі,
Радість соняшна, свободи клич,
Чайки плач і віщий знак зозулі,
Й полум'я, що переможе ніч.

Наче еміґрантки найновіші —
Свіжий запах дерева і піль —
З громом гніву, з оксамитом тиші,
Що влучає в саме серце в ціль.

І рвонулися, гукнули струни:
— Де ж ви, бандуристи-соколи?
Не забули ще козацькі думи?
Серця за долар не продали?

— Не забули! Граємо щосили!
Рвемо кригу гострим лезом струн!
Цілим світом ми розголосили
Пісні української бурун!

Діти в нас зросли уже, і внуки
(Проплили ж літа, як по воді . . .)
Вже беруть бандури в юні руки
Бандуристи браві молоді!

Не візьме таких ворожа куля!
Пісня кличе — йдім за нею, гей!
Чайка плаче,
і кує зозуля,
І дзвенить любов'ю соловей.

Іван Смолій

СПАДЩИНА САМОТНОСТИ

Збірка новель Л. Коленської „Самотність" своєю назвою не приваблить багато читачів, а декого і насторожить, бо хто ж любить самотність, крім, очевидно, мрійників, поетів і різних чудаків.

Справді, всі майже герої в збірці з цієї категорії людей. Герой першої новелі „Самотність" читає книжки, споглядає на світ крізь вікно, блукає самотньо між людьми і сповідається з свого почуття: „. . . гей би хто приложив до обличчя льодом намерзлу хустину мене огортає бездонна, безпомічна і розпачлива самотність . . . Не можу відвернутися ані втекти від неї. Ми нерозлучні. Вона була завжди зі мною від самих початків мого існування, вродилася разом зі мною, вона має правдиве й істотне буття".

Самотність любить мала Улита з „Роменів". І чи не ота прикмета в Іриссиної мами, в новелі „Я і мій в'язень", стала причиною, що мама не змогла проторувати своїй дитині дорогу в нове середовище, в новий світ. А героя новелі „Ми не забули" бачимо, як іде до поїзду, залишаючи свою доню самотньою, і тільки дитина сміливим стрибком на східці поїзду, що вже рушає, не допускає до розлуки.

І навіть птах, герой новелі „Записки Сіроперого", наділений тією прикметою: „Сьогодні наша мати всіх нас кликала і показувала, як літати. Сказати правду, я не був з цього дуже вдоволений. Не тільки тому, що я дуже лякався, але мені шкода було часу. Я любив собі сидіти на одному місці, спостерігати і роздумувати".

Причини такої закоханости героїв Л. Коленської, й отже теж і самої авторки, в самотності можуть бути різні. Може це літературна поза, може непереборені впливи лектури. А може й віддзеркалена тут природна постава еміґранта, який опинившись у чужому світі, втягається в себе як слимак у свою шкаралупу, щоб згодом або перебороти цей комплекс самотности, або так і занидіти десь на стоптаному, замуленому березі, куди викинули його хвилі.

В еміґраційній новелістиці цей тон спогаду, втечі від дійсности у самоту, при очевидних стилевих відмінностях, слідний подекуди в О. Смотрича, Б. Нижанківського, а дуже маркантно в В. Русальського та І. Боднарчука. Його яскравим зразком, включно з назвою, є збірка М. Понеділка „Говорять лише поле" й автор цих рядків бачить тепер у цій перспективі своїх „Манекенів".

У цьому аспекті треба, мабуть, розглядати і „Самотність" Л. Коленської.

У світі самотности, мрій і блукань серед мальовничої природи добре малій Улиті з „Роменів". Добре й авторці. Вона впевнено, ніжно, по жіночому тонко малює переживання дитини, її любов і прив'язання до діда Степана і конфлікт з нянею Анею, що теж сумує самотньо, а відомо, що самотники не добрі товариші. „Ромени" найбільше удатна річ в збірці, вона й найбільш суцільна, коли думати про ідеальне поєднання форми і змісту.

У соняшному світі „Роменів" відчуваємо соняшні переливи „Інтермеццо", і в мазках авторки знайомі мазки майстрів імпресіоністів.

„Іде соняшна Улита. В її очах, на краєчку уст, у здриганнях вій шматочки пливкого золота. Її тіло укладається як у золотодощ — у соняшний шаль . . .

. . . Надбігає вітер і твердо полоще трави. Хвилі рокочуть, б'ються об камінь. Напливає фіялкова синь, пломеніють води, здвигаються, хочуть побігти, але німіють і тихнуть.

. . . Внизу залишається ріка. Вхопили її береги і не випускають. Вона завжди тікає із цих твердих обіймів, гонить щораз дужче і перескакує каміння. Та зборoли її береги, дозволяють бігти, але не випустять ніколи . . ."

Можливо, що коли б авторка залишилася в світі малої Улити, вийшла б ціла збірка дуже суцільна й рівна. Але за світом Улити інша дійсність, там — вивозів, арештів і переслідувань, тут — гірких нераз переживань еміґранта. Щоб змалювати цю дійсність, треба мабуть інших мистецьких засобів, іншого тону, треба може більше простоти, в якій і скрита велична Стефаникова трагедійність, а менше красномовности, патетики й деякої штучности, яку відчує читач от хоча б у сцені розмови батька з донею в новелі „Ми не забули":

„Тату, а мама, моя мама? Чи ти віриш, що прийдемо ще, повернемось колись до неї?

Тоді говорю до неї і хочу, щоб кожне слово зогріло її серце. Матір твою я шукав сьогодні на світанку поміж зорями. Говорили ми багато, найбільше вона розпитувала про тебе. Тоді я бачив її голубий усміх . . ."

Вхід героїв у ту нову дійсність змальований може найбільше переконливо в новелі „Я і мій в'язень". Ця новеля — чергова ланка до „Роменів". Тут ще дитячий світ, в якому так добре авторці, тому й ця новеля — безперечний успіх. Авторка зуміла дати психологічний малюнок переживання матері й дитини серед чужих людей, спроб дитини ввійти самотужки в круг незнайомих дітей, трагічної невдачі, осамітнення. Тут Л. Коленська торкнулася з ніжністю й відчуттям теми, яка повинна б знайти в еміґраційній літературі ширше трактування, як тема наскрізь еміґраційна й одночасно оригінальна в загальному аспекті української літератури. Ідучи по цій лінії, може б і ми дочекались українського еквіваленту до В. Короленка „Без язика" чи Г. Сенкевича „За хлібом".

Крім цього, добре психологічно розроблені твори на цю тему сповнили б і деяку ужиткову ролю, помагаючи батькам і дітям зрозуміти себе краще, а зокрема батькам вийти зі світу минулого й усвідомити собі дійсність, в якій треба жити їхнім дітям. З цього погляду новелі Л. Коленської заслуговують окремої уваги, і важко назвати якийсь інший твір в еміґраційній літературі, де ці проблеми були б так заторкнені.

„Може в тебе журба яка — звертається мати до доні в новелі „Бунт" — прийди до мене, поговоримо, порадимося. А як не хочеш нічого говорити, тоді просто положи голову на мої коліна пригорнися і засни . . .

Лента не відповіла нічого. Кудись подівся голубий платок неба, а на очі накотився, увігнався зелений вир. Вона твердо глянула на матір і сказала: Мамо, день-у-день, рік-за-роком просиджуєш у тій кімнаті і старієшся. І що наустріч іде? Не лячно тобі, уся твоя сила гей поза тобою і не завернеш. Бо й мрії вже не ті. Отак собі помалу, помалу пливуть. А моє життя не сміє так пройти. Не хочу більше удавати і скажу

(Закінчення на стор. 4-ій)

Казімєрж ВЕРЖИНСЬКИЙ

ЕПОХА ЕЛЕКТРОВЕНЬ

Вийшли Батьки Народів сіяти
Нову майбутність і щастя
Нової Людини.

Повною жменею сиплють нову пшеницю,
Мелють муку, розчиняють хліб
Нової Людини.

Встановляють поживність, кальорії, метаболізм,
Тілу — гігієну, думанню — пропорції
Нової Людини.

Науку на перегони, перегони на Місяць,
Місяць на тарелі, розваг по пахи
Нової Людини.

Людина фаустівська,
Людина фройдівська,
Людина совєтська,
Людина радянська,
Людина германська,
Сільська, міська,
Дагомійська
І республіканська . . .

⁂

А починається це так невинно,
Як перга у волоссі,
Як грибок поміж пальцями ніг,
Як алерґія до полуниць.

І росте,
Щораз вище росте,
Як Бестія, що вимовляє слово амнестія,
Як статуї Сталіна в Празі чи в Будапешті,
Як атомовий магель, що маґлює мир,
Як три мільярди людей розпарцельованих на два
фільварки,
Як міти, повалені конкуруючими мітотворцями,
Як раціоналізм дораджуваний грубоплатними
мрійниками,
Як зрівняння рівних і найрівніших у адекватній
аберації,
Як ніч поширена електрівнями . . .

⁂

І не знати, як то все скінчиться?!
Може в Аркадії заселеній Ієронімом Вошем, —
Де пси з людськими головами
Заспівають у Сикстинській каплиці;
Де недосні овечки і сентиментальні вовки
З'їдуться на Конгрес Гуманістичний;
Де старі видри і старі вепри
Проголосять мораль евгеників і абстиненцію
від гріхів молодости;

⁂

Де скасоване буде людовбивство і голод,
А плютони екзекуцій стрілятимуть до качок;
Де тайна поліція політична
Перейде до леґенд про політичних Робін Гудів;
Де ніхто не гляне на життьовий рівень,
Бо добробут вхопить кожного за горло;
Де у брамі стане Архангел Об'єднаних Націй
З чоботом у руці
І остемплює закаблуком
Вхід усіх, що стоять у черзі до раю
Нової Людини . . .

⁂

. . . А, може, скінчиться в печерах Альтаміри, чи Ляско,
На таборі бездомних, під стіною бізона і носорога,
В епоху змодернізованого палеоліту,
Коли не буде вже треба тікати крізь дроти кільчасті
Від залагодження всього для всіх і назавжди,
І, коли по наших Сіячах і Батьках Народів
Залишиться кілька радіоактивних зерен пшениці,
На згадку про те, як нам гарно вдалася
Епоха Електровень
І поширена Ніч . . .

⁂

Мбороки всіх країн єднайтеся
Над протестом і неміччю
Чорної поезії
Чи пак гіркої правди . . .

З польської мови переклали
Тамара й Тиміш Олесіюки

Казімєрж Вєржинський, померлий 13 лютого ц. р. в Лондоні великий польський поет, був родом з України. Народжений у Дрогобичі, вчився там у гімназії. Потім жив у Варшаві і після другої світової війни перебував на еміґрації.

Українське рукописне Євангеліє з 1568 року знайдене в Болгарії

Київ. — Українське рукописне Євангеліє з 1568 року було знайдене в місті Свиштові на Дунаї, в Болгарії, ще в 1931 р., але про те не було згадок за сталінщини. Не згадано про ту цінну знахідку і в сучасній совєтській пресі, лише в журналі „Радянське Літературознавство", що виходить у „Київській обласній друкарні" накладом лише 3 000 примірників, у числі 2/1969 є коротка інформація про цей невідомий історично - культурний документ. Євангеліє Богослужебне, в твердій оправі з дошки та шкіри, із срібним тиском, збереглось не все, але пропусків мало; заголовні літери й ін. важливіші місця виконані кольорово, кіновар'ю. Мова Євангелія — середньо-болгарська, без українізмів у тексті, але надзвичайну цінність становить дарчий напис, на аркушах 17-36, розташований під текстами із св. Матвія. Дарчий напис, каже, що Євангеліє було переписане в українському місті Галичі, в 7076 р., себто в 1568 р. — в час виникнення книгодрукування в Україні. Дарчий напис повідомляє, що це Євангеліє закупили і подарували жертвоводавці Кондрат і його дружина Анастасія Грабінниковичі — родина міського радника Галича. Місто Галич ще в середньовіччі було одним із важливих культурних українських центрів. Про знахідку повідомив та подав її короткий опис і найважливіші уривки з текстів болгарський учений М. Дилевський із м. Софії.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС В АВСТРАЛІЇ

Кобурґ, Австралія. — Українські тижневики опублікували повідомлення Культурно - Освітньої Референтури Союзу Українських Організацій в Австралії, СУОА, про проголошення Літературного Конкурсу. У конкурсі можуть брати участь лише українські автори з Австралії, з метою сприяти появі нових українських творів у тій країні. Твори на конкурс посилати до кінця 1969 року.

СПАДЩИНА САМОТНОСТИ

(Продовження зі стор. 3-ої)

все. Ненавиджу тебе, ненавиджу мого доброго братіка Данила, за ваші неправдиві почування, за кислу, м'яку ніжність, за перебільшення почуттів. У вас завжди все добре, щоб тільки тихо, щоб тільки без суперечки, щоб, мовляв, прикрости нікому не робити, не сказати нічого болючого, важкого, стільки горя на світі. По моєму, це саме найбільша нещирість, і нестерпно . . . От, мамо, хоча ота стара шутка: Чому не викинеш. Певно, . . . хай стоїть, старіється, припадає порохом і поганіє. Викинути гріх, вона ще з давніх часів, цінності неабиякі . . . стара, зав'яла шутка!"

Постать бунтарки Ленти нагадує ще одну з небагатьох постатей з молодої ґенерації в нашій літературі, постать Христини Сусик з „Її Нью-Йорк" Дарії Ярославської. Хоча там героїня дещо старша, й описані там тільки перші кроки емігрантів на американській землі та й на першому пляні конфлікт між старими й новими емігрантами, але треба подивляти, як правильно накреслила Дарія Ярославська в своєму творі ту головну лінію психологічного конфлікту, що в Л. Коленської вже в стадії розгару, кипіння.

І в Христини „родилася злоба до минулого і жага дії". „Живете поза часом, не встигаєте крокувати зі своєю добою, керуєтеся якимись старими, пережитими правилами. Руштеся трохи, щоб наздігнати інших! У шаленому поході вперед другі давно випередили вас. Завжди дивитеся тільки, чи щось випадає чи ні і що другі скажуть на ваші вчинки. Не можна і так вдоволити всіх людей, то нехай зроблю те, що сама бажаю".

То знову: „Ви тільки зберігаєте старі цінності, ви хочете тільки відбудови знищеного, того, що створили були перед вами. А я хочу стрімкого лету в майбутнє, в якому я могла б виявити себе".

В „Бунті" Л. Коленської, наче символічно пориваючи з минулим, Лента обтинає свої довгі дівочі коси, і ще падає багато болючих слів. В новелі вкінці бачимо помирення, бунт прошумів як буря за вікном. Викинена шутка знову за образом, обтяті коси заховані на спогад у дерев'яну коробку, мати і доня в обіймах. Але чи все такий „гепі енд" у житті, навколо нас?

Що воно не все так, видно хоча б з кінцевого більшого оповідання Л. Коленської „Патріот". Починається оповідання картиною, як героїня оповідання Анна плаче й розпачає над зломаним бурею молодим дубком, ходить навколо нього у жалібному танку, гладить кору. Анна нагадує читачеві Улиту з „Роменів" й Ірису з „Я і мій в'язень". Враження, що це мале дівча, дитина. Але далі читач довідується, що Анна вже доросла дівчина. І дубок мусів бути величенький, бо посаджено його на Аннині уродини, тоді дубки вже гнучкі, цупкі, ледве чи зломить їх буря. Ще далі, і героїня, блукаючи очевидно самотньо серед чужого світу (серед якого вона прожила кільканадцять років, а все ж самотня, чужа!), зустрічає випадково юнака, який, виявляється, є сином приятеля її батьків. Ще трохи, і весілля . . .

Пляново чи випадково створила авторка в цьому оповіданні унікальний тип молодої людини, продукт ідеалізованого авторкою світу. На ділі, світу, проти якого збунтувалася бунтарка Лента, коли кидала матері в обличчя страшні слова ненависти „за ваші неправдиві почування, за кислу, м'яку ніжність, за перебільшення почуттів".

Батьки Анни наче біблійні Йоаким і Анна, уосіблення добра, лагідности, мирности. У цьому вимріяному, ізольованому світі, серед самоти, з єдиним приятелем-дубком, росте Анна. Її ріст умовний. Вона вигналася вгору, але перед нами хиткий, сентиментальний тип людини, з комплексом меншевартости, інфантильний.

І ось цю молоду дівчину зводить авторка з протилежним типом, з Олександром Вальденом, сином якогось славного еміграційного діяча. Олександер по батькові повинен би відзначатися всіми тими ідеальними прикметами, але йому батьки в день народження не посадили дубка, щоб ріс з тим єдиним приятелем, а як і посадили, так дубок росте собі сам і шумить, не лякаючись ніяких бур, а в Олександра десятки приятелів. Вирвавшись з-під опіки батьків засвоює він звичаї й норми нової країни, приймаючи очевидно все зовнішнє, все нове, протилежне батьківському. Манить кар'єра, багатство, перспективи успіху, слави. На його життєвому шляху опиняється Анна. Як спогад світу, з якого вийшов. Є відзвук, є щось рідне, можна зійтися, а ще, коли батьки співдіють гарячково, щоб звести своїх зі своїми. Але далі ускладнення, відчуження, розрив подружжя . . .

„Патріот" — схема прецікавого сюжету про молоді еміграційні подружжя. Авторці вдалося накреслити сюжетні лінії, проблематику, подекуди й характери. Але цілість вийшла непереконлива, нерівна з мистецького погляду. Причина невдачі, мабуть, як вже згадувано, в стилі авторки. Вона змальовує характер Олександра, нахального, нещирого, зарозумілого, але цього циніка приневолює вона висловлюватись отак: „. . . вмовкнуть ніжні пастелі яблуневих квітів. Сколихнеться вітер, піднесе їх злегка на руки і розвіє по дальніх світах. А може кине їх силою вгору і на журавлиних крилах понесе у нашу батьківщину. І долетять вони туди, стріпонуться на чийомусь вікні і заглянуть до наших рідних . . ."

Постійне намагання творити піднесений, сказати б, поетичний настрій, може викликати протилежні наслідки. Від сентиментальности і ліризму один крок до банальности. І красиві, щасливі, здавалось би, поетичні знахідки, можуть звучати фальшем. Серед цих намагань мало часу й сили на психологічне поглиблення характерів і на чіткіше зарисування ситуацій, необхідне в більших оповіданнях як „Патріот".

Викликає теж деякі сумніви й ідея оповідання. Вже самою назвою „Патріот" підкреслила авторка своє намагання змалювати тип молодого українця емігранта, який не цурався б мови своїх батьків, який перебрав би від них їх традиції, їх боротьбу. Олександер Вальден таким не став. Він соромиться мови своїх батьків, він став патріотом нової країни, він відійшов повністю від своїх, ба, і від своєї сім'ї, дружини й сина, що пов'язували його з цим середовищем. Цю трагічну історію закінчує авторка картиною:

„. . . Знову кожного ранку понад морем біля пристані, над високим розломом скельним, мати і син вижидають людину шляхетну і великого патріота".

Постать цієї нашої модерної Ізольди білорукої хоч і як трагічна, але, на жаль, не переконлива. Вона вся — любов, простота, щирість. Але чи цього досить для чоловіка, який шукає в дружині партнера, співтворця його плянів, а знаходить, як він висловився, „безмежну глупоту". В чому ця глупота? Чи те, чим одні дорожать, для других глупота? Чи може ця дівчина, вихована в оранжерійних обставинах, справді непідготована іти поруч з чоловіком, не здібна дати відчути себе як рівню, адже на вид самопевних, молодих жінок, що оточили її чоловіка при вітанні в пристані, вона ховається, відступає, мліє, падає з берега в воду. Оті чисто людські моменти викликають сумніви в читача, чи винен тільки „патріот" Вальден.

Сумніви ще збільшаться, коли пригадати, що Олександер просив свою дружину, щоб їхала з ним, але вона не захотіла розставатися з своїми, на що Вальден кинув заввагу „Твоє місце з тими, що вічно ридають, а на ділі нічого не роблять". У цій фразі вже прозорий натяк, що були ще й інші причини, чому „патріот" не міг ототожнити себе з своєю спільнотою і відіюшов від неї. А скільки ще тих причин не вказано, не висвітлено?

Із збірки Л. Коленської цікаві саме ті новелі, в яких заторкнено переживання наших дітей і молоді під тиском з одного боку консервативного, часто незрозумілого й дивного світу батьків, і, з другого боку ультрамодерного, ліберального світу нової країни. У тій дійсності важко героям Л. Коленської, то ж одні тікають від неї в батьківську спадщину самотности, за якою замаскована провінційність і обмеженість, а другі кидаються стрімголов в вир життя нової країни, тонуть, пропадають.

Хотілося б, щоб у дальшій творчості відкрила авторка, що є ще й такі, які ідуть сміло, успішно, стають „патріотами" нової країни на студентській лаві, в наукових і економічних інституціях, на боєвих фронтах, і одночасно зберігають батьківську мову й традиції. Справді, була б нова й велика тема змалювати, як це вдається їм погодити одне з другим. Як їх виховувано? І що передали їм у спадщині їхні батьки?

І. Смолій

НОВА СКУЛЬПТУРА Л. МОЛОДОЖАНИНА

Скульптурний портрет Верховного Архиєпископа Йосифа

ПИСЬМЕННИК ТРЬОХ ПОКОЛІНЬ

(Закінчення зі стор. 3-ої)

вує на те, щоб про неї згадати, беручи під увагу її зміст та форму". І далі: „. . . Тверезо, без ідеалізації, без патосу автор показує живу душу села".

Така й багато подібних оцінок, здавалося б, відкривали зелену стрілку видавничого і читацького семафору для письменника, але воєнні події, а потім еміграційні „підлі і скупі часи" знівечили багато плянів. Шляхетні видавці з заснованої по війні в Ню Йорку „Книгоспілки", п. О. Балинський і проф. І. Крилов, познайомившись із другою частиною „Трьох поколінь", після мовної редакції проф. Ів. Крилова, чепурно видали другий том. Він знайшов відгук у кількох письменників і критиків, відгук позитивний, у тому й д-ра Луки Луцева, проф. В. Чапленка, Святослава Гординського, який ставив ще в 1944 р. перший том „Трьох поколінь" поруч із „Волинню" Уласа Самчука, пишучи, що їй „вона з мистецького боку не уступає". І знову здавалося — вже не буде перешкод видати увесь багатотомовий роман, цю епопею з життя українського села в одній із цікавих областей України — на степовій Херсонщині. Але 2-й том „Трьох поклінь" вийшов у Ню Йорку в 1959 році, коли вже намічувавсь і давав себе відчути спершу легко, а далі гостріше спад зацікавлення українською книжкою в ЗСА серед нашої, заклопотаної буднями, змушеної самим життям вічно поспішати спільноти. Книжка не пішла так, як того було треба для видання наступного, 3-го тому. Знаємо, що з часом і „Книгоспілка" самозліквідувалась, в першу чергу через стан здоров'я її одночасних і директорів, і пакувальників книжок.

Серед багатьох відгуків на „Три покоління" Фотія Мелешка годі не згадати про огляд української літератури пера поетки Ганни Черінь, яка на сторінках „Самостійної України" в 1965 р. писала: „Три покоління" — це є одна поезія. Та воно так і треба писати. Коли цей твір буде повністю виданий, то він буде найбільшим твором, виданим на еміграції". Але 3-й том роману ще й досі не вийшов, як і четвертий та п'ятий, останній, закінчений Фотієм Мелешком у Ню Йорку в 1963 році.

Коли б характеризувати письменницький талант Ювілята, то відразу ж приходить на гадку Тодось Осьмачка: обидва сини села, обидва вірні сини України, в обох — великий талант, важкі скиби землі, часом не розпушені борознами літературно-мовної редакції, але могутні силою вислову і ще більше — великою правдою Нескореної Української Землі.

Вісімдесятиліття — це особлива дата в житті людини. Та є ще особливіша для самого Ювілята, і для нас, як читачів його творів, — інша дата: 50-річчя уникнення порогу смерти від червоної кулі, яку в останню мить відвернула Божа сила.

Живемо в країні, де немає нічого неможливого. Живемо в часах, коли стираються межі між можливим і неможливим. Живемо в країні, де можна придбати все, але не так легко знайти полицю на книжки. У дедалі, то більше змеханізованому потоці життя розпаношується бульварна література, література на сон і т.п., навіть розрахована на прогін швидкого поїзду між двома станціями. „Квітне" література не Гемінґвея чи Стейнбека, а незчисленних літературних і ще більше кололітературних заробітчан, часто з дуже дешевими „смаками". Механізується не лише американська, а навіть і підсовєтська людина. У „Літературній Україні" нещодавно переказали правдиву анекдоту, що до романіста в Києві зайшов приятель, дописав йому майже сторінку нового роману, а коли романіст повернувся — продовжував писати далі, не помічаючи жадних змін! . .

Як у такому крутіжі техніки, угрупувань, заздростей і т.п. жити і творити українському письменникові, котрий до всього переступає 80-річну межу? Коло його друзів у особі п. Гладкого, д-ра М. Аркаса, родини Соневицьких, автора статті—не з багатих, щоб заплатити за видання; український читач в силу обставин відвикає від серйозного читання, його меншає за кордоном, бо із „щасливої" Батьківщини заборонено навіть еміґрувати. Чи за таких обставин можна сподіватися якогось чуда, що Фотій М. Мелешко побачить ще три томи 5-томової епопеї-хроніки „Три покоління" виданими книжками? Ні, не можна.

Але чудо все одно наступить: рано, чи пізно, „Три покоління" та інші кращі твори цього письменника будуть вивчати в Україні мільйони учнів і студентів, щоб знати свою Батьківщину, щоб бути кращими людьми і щоб не переживати того, що пережив письменник 50 років тому та переживає нині.

Леонід Полтава

Микола Щербак

ТАЛАНТ І ДОЛЯ

(До 60-річчя з дня народження Василя Гайдарівського)

Видатний літературознавець академік Сергій Єфремов сказав, що мистецька творчість у слові зводиться в найпростіших своїх формах до двох моментів: треба, щоб мистець мав що сказати і вмів як сказати.

Коли підходити з цим критерієм до творчости Василя Гайдарівського, то саме він, письменник, о б д арований природнім хистом, багатий життєвим досвідом та літературною вправністю, має що сказати і вміє як сказати, бо, як признається він сам, сюжетів йому ніколи не бракувало. Письменник перейшов не поле, а вузлувате життя, завжди і всюди пов'язане з гострими подіями та цікавими людьми — таке життя, що само проситься у повість!

Василь Гайдарівський

Уперше побачив світ майбутній письменник 1 грудня 1908 року в Костянтинівці, Бахмутського повіту, що тепер, за адміністративним поділом, та частина України називається Донецькою областю. Батько письменника Андрій походив із села Ямполя з-над берега річки Сіверський Дінець, а мати — Параска з дому Ілляшенко — із Сумщини, де її батько був лісничим.

У своїх стислих життєписних рядках, написаних видавцеві книги „А світ такий гарний", Василь Гайдарівський далі розповідає, що родині жилося сутужно. Батько все своє життя працював на гуті машиністом парової машини, що урухомлювала варстати і давала електрику. А мати поралася в хаті та виховувала дітей. Було їх дванадцятеро, але четверо померли малими. Решта ж, усі дорослі, жили до другої світової війни.

З шести років малий Василь почав учитися. Його вчителем був старий батьків приятель — дядько Федір Китаїв. За рік він навчив пильного хлопця читати й писати. А хлопцеві дуже хотілося ходити до школи! Однак туди приймали з восьми років. І мати вдалася на хитрощі. Вона позичила у своєї сестри метрику її сина Павла Черненка, що був старший на три роки, і з тією метрикою Василя прийняли до школи під чужим прізвищем.

Ошуканство таки виявилося, але не зразу, а за кілька місяців. Плакала перед учителькою Василева мати, плакав і малий Василь, поки, зрештою, учителька не дозволила хлопцеві вчитися далі, уже під справжнім прізвищем.

Провчився Василь у школі чотири роки, закінчив її 1917 року. Доброзичлива учителька намовляла матір віддати Василя до гімназії, запевняючи, що з хлопця можуть бути люди. Мати обіцяла порадитися з батьком.

Але рада їхня, — як розповідає Василь Гайдарівський, — закінчилася нічим. Тоді саме вирувала революція. Біла армія, червона, українська, німецька, махновська, — все мінялося, переливалося. Бої, п о х о д и, похорони, розстріли, відступи, — так до 1921 року поки цілковито не вкорінилася совєтська влада. Саме в голод 1922 року чотирнадцятилітній Василь пішов працювати на гуту. Голод і тиф якось пережили, життя унормувалося, і юнак захопився книжками, хоч і до того перечитував усе, що траплялося під руки.

У місті була велика бібліотека, що нею керував Фелікс Ковалевський, автор роману „Гута", цікавий письменник, який зник під час т. зв. режимних репресій. Учився Василь у гуртку самосвіти при тій же бібліотеці, мріючи з такими ж молодими людьми про вищу освіту, готуючих в інститут. Але, крім навчання, юнака опанувало ще одне палке бажання. За порадою Фелікса Ковалевського, він почав писати оповідання.

„Напосіла на мене ця небезпечна пристрасть 1925 року", — признається Василь Гайдарівський. Свої оповідання молодий письменник друкував у місцевих часописах, що виходили в округовому місті Бахмуті, перейменованому на Артемівське. Це було недалеко від Костянтинівки, і Василь Гайдарівський, відвідуючи редакції часописів, познайомився і здружився з письменником Григорієм Баглюком, який відіграв поважну ролю в українізації Донбасу і за це пізніше загинув.

Там, у Бахмуті, ще з 1924 року утворилася спілка письменників „Забой". До цієї спілки прийняли й Василя Гайдарівського, і молодий письменник згодом поїхав учитися до Москви на літературний відділ мистецько-технічного інституту. Саме тоді починалася т. зв. сталінська доба з її індустріялізацією та нищенням „клясових ворогів", і викладачі в інституті читали лекції дуже обережно, сухо, боячись власної думки, ховалися за цитати партійних вождів.

Зрозуміла річ, вразливий письменник ледве це витримував і, як сам пізніше згадує, залишив інститут із третього курсу, щоб уже ніколи туди не повернутися.

У Донбасі виходив двотижневий літературний журнал під тією ж самою назвою, що й письменицька організація — „Забой". Друкувався той журнал переважно російською мовою. Під час українізації Донбасу із Києва приїхав до Бахмуту письменник Іван Ле. Собі на помічника і заступника він покликав Григорія Баглюка, і журнал почав друкуватися частинно українською мовою. Коли ж Іван Ле від'їхав на довший час до Узбекістану збирати матеріял до другого тому „Роману Міжгір'я", Григорій Баглюк став редактором журналу, а Васил Гайдарівський — заступником. Тоді вже „Забой" друкувався цілком українською мовою та був перетворений на місячник „Літературний Донбас".

Літературному рухові, пов'язаному з українізацією Донбасу, Василь Гайдарівський віддав кілька років свого життя, і праця та, як згадує в своїх життєписних рядках письменник, вирішила його долю.

У 1933 році Державне Видавництво України (Харків) видало книжку Василя Гайдарівського під назвою „Пугачівська рудня". Але на книжковий ринок вона не потрапила, бо її вилучили в зв'язку з розгромом літературного руху на Донеччині. Ув'язнили тоді Григорія Баглюка, заарештували й Василя Гайдарівського та ще кількох письменників.

Найтрагічніша доля спіткала Григорія Баглюка, якого московські червоні режимники заслали разом з іншими українськими талановитими людьми на Воркуту і там розстріляли в березні 1938 року.

„Мені, — розповідає Василь Гайдарівський, — після в'язниці довелося їздити, змінювати міста й республіки, щоб знову не потрапити у режимні лабети. У Ставрополі, на північному Кавказі, я ходив із скринею по вулицях, як скляр, вставляв шиби, на Каспійському морі два роки ловив рибу для Дагестанського рибного тресту, у Слов'янську працював вантажником".

А потім друга світова війна, прощання з Україною, еміграція і новий світ — Америка...

В таких важких і складних умовах Василь Гайдарівський бачив немало — і подій, і людей, і земель, і країн, відчував та переживав сам та, мов відлуння, слухав душею, як відчувають та переживають люди.

Треба сказати, що Василь Гайдарівський багатий і тим, і другим — і талантом, і досвідом, життєвим і письменницьким, тому й оповідач із нього цікавий та принадний. Теми його творів — життя Донбасу, тієї частини України, яка багата найкращим у світі вугіллям — антрацитом! Туди, в той Донбас, під час згубної для людей колективізації тікали українські хлібороби, або, як їх режимники звали, куркулі, ті, що „сіяли хліб та без хліба умирали", щоб на землі й під землею загубитися й замести сліди, пережити страхітливий час московського людоловства.

І от саме Донбасові, вірніше його людям, і присвячує свої твори письменник Василь Гайдарівський. Уже перша його повість „Пугачівська рудня", друкована частинно в харківському журналі „Гарт" та в „Літературному Донбасі", а в 1933 році видана окремою книжкою Державним Видавництвом України, — це повість із шахтарського життя — життя людей, які під землею добувають „чорне золото". На жаль, як уже згадувалося, цю книжку, після ув'язнення автора, зразу ж було вилучено з продажу. Отже немає змоги ні прочитати її, ні розглянути...

Як відомо, після цього письменницька діяльність В. Гайдарівського припинилася на довгі роки. Можна собі тільки уявити, які вони були важкі, ті роки — приречення жорстокої долі: бачити, знати, уміти — і не могти! Не могти ні писати, ні друкуватися...

Отож були болючі втрати, були гіркі невдачі, але, часом, невдачі — кращі учителі, як успіхи! На щастя, драговина не засмоктала письменника. Роки, повні глибоких переживань та мук, роки сталінської сатанинщини виснажували фізично і психічно, однак, попри все, десь там, у куточку серця українського письменника, вони, ці переживання та спостереження, осідали, щоб пізніше прорватися на поверхню.

І вони прорвалися! Прорвалися новими творами — повістю „Ще одно кохання", виданою в 1946 році та потім друкованого у „Свободі"; повістю „Заячий пастух", виданою 1962 року в Ню Йорку „Словом"; книгою „А світ такий гарний", видрукованою 1962 року Юліяном Середяком у Буенос Айресі та, як зачуваємо, новими двома повістями, підготованими до друку в Канаді.

Як і кожного правдивого мистця, Василя Гайдарівського передусім цікавить людина. Людина з великої літери, як влучно підкреслює, розглядаючи твори письменника, Софія Наумович. У всій літературі світу, зокрема в українському письменстві, людина — з її радощами і журбою, з її щастям і нещастям — проходить основною постаттю.

З любов'ю вирізьблює людські характери Василь Гайдарівський, навіть характери, звихнені совєтською дійсністю, як це бачимо з урівноваженим і погідним колись Максимом Копою (повість „Ще одно кохання").

Проте, коли в повісті „Ще одно кохання" на тлі любовних пригод Максима Копи та Каті Безпальченкової маємо лише окремі моменти розламаного життя та сваволі режимних і партійних зайдів в Україні, то в наступних творах, зокрема в „Мерехтливих зорях" та в „Непрошеному гості" розкриття червоного пекла на українській землі набуває надзвичайної сили. Двоє привидів, двоє мисливців, показані у хвилюючих „Мерехтливих зорях", чатують на душу гірника: таємний дух легендарного Шубіна під землею і явний дух реального Попова із „спеціяльного відділу" на поверхні — енкаведівський Дамоклів меч — дві жорстокі й невблаганні долі — хто швидше схопить бідолашну...

В огляді мистецької прози по цей бік греблі проф. Григорій Костюк висловив думку, що у творах Василя Гайдарівського проходить основною ниткою тема людської самотности. До певної міри це так! Людська самотність, обумовлена черствою дійсністю в Україні під московським караулом. Але критик Вадим Сварог з цим не погоджується. У статті „Творчі шукання Василя Гайдарівського" („Нові Дні", січень, 1962) Вадим Сварог пише, що „тема людської самотности в західній модерній літературі — це тема органічної нездібности людей спілкуватися між собою; розуміти один одного, говорити однією мовою". Коли ж говориться про самотність персонажів у творах Василя Гайдарівського, то вона, каже Вадим Сварог, зовсім іншого походження: „Їхня неспроможність спілкуватися не органічна для них. Вона вимушена поліційним режимом. Вона є наслідком страху і взаємної недовіри, породженої системою терору".

І з цим не можна не погодитися. Колись Іван Франко сказав, що людина людині — і кат, і Бог. З нею мучишся, а без неї не можна жити! Так психологічно обумовлює Василь Гайдарівський одного з персонажів свого твору „Мерехтливі зорі" Івана Луніна, бригадира кріпильни-

(Закінчення на стор 6-ій)

Яр СЛАВУТИЧ

ЧОРНЕ МОРЕ

(Із книги „Мудрощі мандрів")

I

Для мене ти — як материнські груди,
Мов батьків клич, немов херсонський край.
Твої раптові, голубі споруди,
Мене вергаючи в пекельний рай,

Несуть по гребенях, вихрасто-білих,
Круглясто-чорних, вигинасто-злих,
Що поривають палом потемнілих
І добротою прояснілих лих.

Для мене ти, нескорений причале,
Могутня звага й життєдайна кров,
Незчерпна плодь, буття багатошале,
Розгін чайок і лопіт корогов.

О Чорне море, запорозьке море,
Гіперборейський, войовничий рух!
Твого походу вже ніхто не зборе,
Як не здолає український дух.

II

На очисне купання
Я до тебе прийшов.
Ти — як воля остання,
Ти — як вічна любов!

Море, звихрене море,
Ярим шквалом омий
Моє тіло суворе,
Мій нестрим степовий!

Хай по білому світу
Я твій сплеск пронесу,
Розгортаючи звиту
Непокори красу.

Море, збурене море,
Пориванням налий
Моє тіло суворе,
Мій нестрим степовий!

12 серпня 1966, на Чорному морі.

Гринько Конюшко

ПРОЄКЦІЇ У МАЙБУТНЄ

(Монументальна виставка скульптури в музеї Вітні)

В Ню Йорку до 9-го лютого ц.р. в музеї Вітні була відкрита виставка скульптури. Експонати, виконані у різних матеріялах, формах і форматах, з крайньо-експериментальними проєкціями, виповняли залі двох горішніх поверхів, як теж „город скульптури".

Виставки в музеї Вітні належать до найцікавіших подій в мистецькому Ню Йорку; цей музей присвячений виключно американському мистецтву, маючи в програмі його репрезентацію, збирання, організацію, пропагування і піддержку. Він дотепер найкраще і найповніше його демонстрував. Отже, якщо говориться про виставки і мистецтво у цьому музеї — говориться про мистецтво американське.

Воно, американське мистецтво, як взагалі суціле американське життя, до першої світової війни (це очевидно окреслення графічне, спрощене) перебувало в провінційних межах, але приблизно з початком двадцятих років, коли Европу, особливо тодішній світовий культурний центр Париж (від цього часу ситуація міняється: є причини уважати Ню Йорк таким центром), заливають американські молоді письменники (з Езра Павндом і Гемінґвеєм включно), образотворчі мистці і музики, проблеми американського мистецтва (і життя) проривають греблі провінціялізму і в дуже скорому розвитку появляються в передових рядах світового мистецтва.

Цьому зворотові сприяли ще й інші фактори, а до найважніщих треба зачислити розмашну економію, яка засаднично підтримує динамічне кружляння крови в артеріях країни. Варто відмітити, що зворот американських діячів культури модерно зорієнтованих до американського ґрунту, до американського життя, присліпили европейські модерністи, виявляючи справжнє захоплення американськими машинами-ґігантами, мостами-ґігантами і взагалі великоміською будовою (Дюшамп, Пікабя), як теж захиплення прямою наївністю тогочасних американських фільмів (Цара, Бретон, Араґон та інші).

Сьогодні, після півсторічнього динамічного процесу, американське мистецтво (образотворче мистецтво, література, музика, театр, балет) здобуло поважні позиції в мистецтві взагалі. Воно сьогодні не лише віддзеркалює творчі актуалії у світі, але часто виносить нові ідеї, нові проблеми. Саме таким творчим духом сповнена була виставка скульптури в музеї Вітні.

Дух виставки був сучасний і з аспіраціями далекого засягу. На виставці майже не було неавангардних творів (твір назагал сильного мистця Баскіна треба уважати тут все ж таки припадковим). Проблемою, що домінувала над виставкою, було відкриття нового виду і нових прийомів для скульптури. Скульптура (навіть модерна) думалась донедавна в тривимірності, вставленого в простір експонату з якоюсь до ґрунту точкою оперття. Сплощення, або намагання виелімінувати третій вимір з скульптури, помічається вже раніше в скульптурі Джіякометті, мобілах Кальдера і паперових витинанках Пікассо, одначе щойно під цю пору ця проблема стає проблемою ширше усвідомленою і ширшого зацікавлення. Та, коли дехто думає про візуальну двовимірність скульптури, інші мистці, може під враженням астронавтів, відбирають скульптурі вагу і фізичну точку оперття, „завішуючи" її в просторі, що вдається великою мірою завдяки конструкційним осягам і завдяки новим матеріялам (на цій виставці Гадсона Black Lift. могутні крокви, неначе цепеліни, на невидимих дротиках, зависали над головами відвідувачів). Теж з нових властивостей сучасної скульптури є світло, не освітлення, а світло внутрішнє, що є радше запереченням фізичного тіла-брили і є феноменом ляконічних „антискульптурних" (в традиційному сенсі) контурів.

Початки „антискульптури" народились у даді, напрямку, що „скандалив" і тривожив суспільство навколо першої світової війни; власне звідси приходить теж увага до матеріялів, що в клясичному думанні про скульптуру не мали ніякого пристосування. Так теж народжується „м'яка скульптура" (на цій виставці репрезентована Ольденбурґом "Giant Soft Ketchup Bottle With Ketchup"), скульптури з церат, полотна, гуми, вовни (волічки), чи просто „скульптура", яку мистець імпровізує на призначеному місці з піску, камінчиків, трачиння тощо, щоб після виставки змести її мітлою до „ґарбича"; це нагадує очевидно твори в музиці (але не лише в музиці . . .), імпровізації, які до відкриття грамофонного запису у великій мірі зникали безслідно. Взагалі варто відмітити, що хоч культура є „безмежним" полем, всі новини, якщо добре розглянутись, мають врешті-врешт якогось пращура (порівняймо „м'яку скульптуру" з ляльками примітивних народів). Але, не про якусь абсолютну новизну ідеться, що людині — помимо її генія — не дано, а ідеться про те, наскільки даний твір актуальний (!), глибокий і наскільки нового світу за його посередництвом відкриваємо, бо значення мистецтва полягає саме в його здібностях відкривати правду понадматеріяльного світу, поза його хемією і фізикою. Взагалі після великої доби уваги до фізичного в оточенні, дуже загально: від грецького мистецтва по імпресіонізм, без огляду на нюанси і ступінь використання, мистецтво сьогодні ступило на трампліну, яка посилає в світи суб'єктивного, „альхемії", фантазії, інтелектуальних мистецьких маніпуляцій.

Виставка скульптури в музеї Вітні добре цю атмосферу багатства творчих ідей ілюструвала.

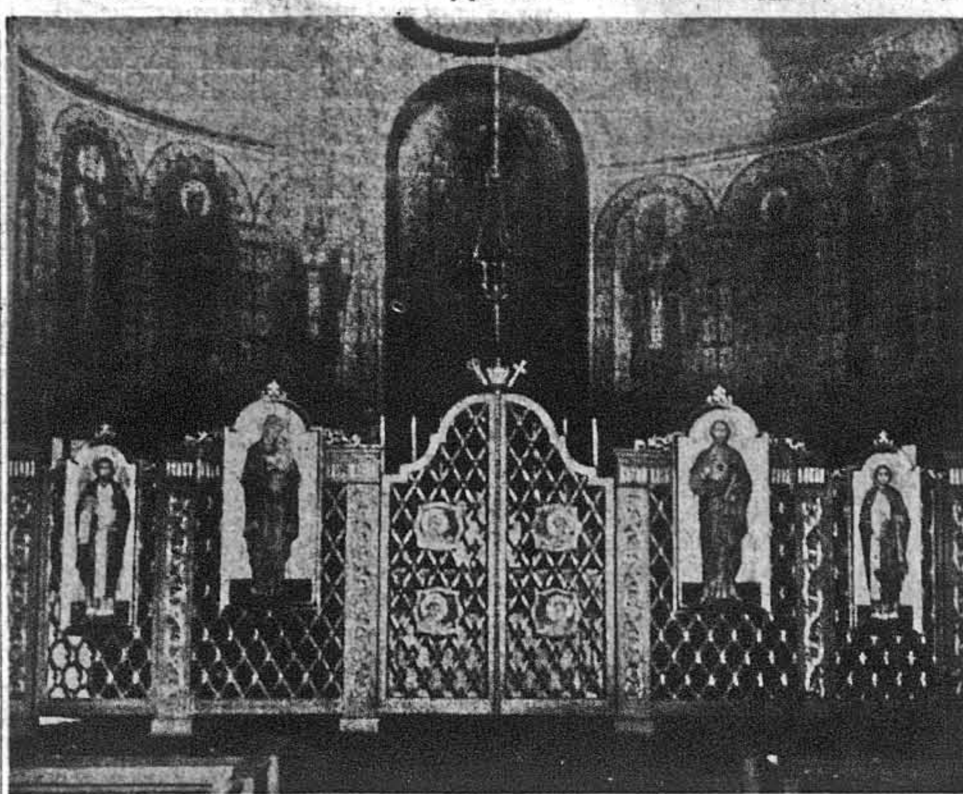
Треба згадати, що не зважаючи на кольосальні в більшості формати, сучасні мистці розвивають досить типічний другій половині біжучого сторіччя смак до нюансів мініматьних скаль: мова вже не про пів-тіні і все, що до цього скалею подібне, а тут ідеться про оптично ледве-зловимі моделяції і виміри.

Ближче зацікавлені могли завважити зміну у відомої мисткині Люізи Невельсон, зміну, до речі, що появилася у неї перед кількома роками. Невельсон раніше збивала „іконостаси" з частин меблів, архітектури тощо, що їх опісля фарбувала чорною, білою або золотою фарбою. Від кількох років її увага звернулась до прозорого матеріялу, з чого робить менш цікаві і менш величаві вежові конструкції. До мистців, яких було „не впізнати" на виставці, треба відставити теж Рощака, що свого часу робив експресивні і динамічні фігури, що формами перегукувались з світом з нашого оточення (зоологічно-ботанічний), — сьогодні він виявляє зацікавлення проблемами, які описалось вище у цій статті.

„Катакомби" Ліптона були одним із небагатьох творів на цій виставці, що не фасцинують екскурсіями в терени нових і „нових" матеріялів (для першого приклад обеліск з плястики Алексадера, для другого — „подушка" з волічки Віллямса), світляних ефектів (з нутра освітлена пофарбована ванна з прозорого матеріялу Кауфмана) чи призмових ефектів (Рос), цей твір („Катакомби") фасцинував одначе силою, що є питоменною творам з-понад часовою магією.

Одначе без експериментальних екскурсій мистецтву небути. Це феномен в мистецтві важливістю подібний до експериментування в науці; царина мистецтва сьогодні повна несподіванок, бо творчі уми сучасних мистців, що мають у своїй візії майбутнє на увазі, гарячково заняті відкриттям чогось, що не було відкрите до тепер. Як можна б сподіватися, шаблі тут часто перехрещуються і ломляться, одначе, як теж і на цій виставці в музеї Вітні, що була із монументальних, не можна було не помітити високої творчої температури, сильно напруженої драми творчого акту з універсальними маштабами.

НОВИЙ ІКОНОСТАС В ЦЕРКВІ СВ. ДУХА В БРУКЛИНІ [redacted]

Кожен новий дорібок у мистецтві на цій Землі викликає у нас почуття духового, культурного росту. Надто, коли на цей дорібок спромоглася котрась із наших церков: цим бо ми нав'язуємо наше культурне життя на цій Землі до такого життя, колись, у нашій Батьківщині. Таким чином, наші церкви тут, як і колись в Україні, стають — у повному обрядово-мистецькому оформленні — правдивими святинями молитви і, з молитвою, формують душу нашого народу, а в першу чергу — нашої молоді. А нині — це таке важливе, зокрема на цій Землі, де атмосфера, оточення таке небезпечне для молодої людини.

І ось, заходами бруклинського пароха о. Миколи Вояковського, разом із парохіянами, ця простора, ясна церква св. Духа на Північнім Бруклині, що її збудував ще бл. п. о. Антін Лотович, — має новий іконостас. Витриманий він у старо-візантійському стилі, — тобто скромний, розміром обмежений, проте щиро сказати: вже на перший погляд цілість творить повне й миле естетичне враження. Плян архітектури іконостасу вдумливо виконав наш відомий архітект Аполінарій Осадца. Орнамент — очевидно, в позолоті. Тут автор цього пляну не покористувався — зовсім свідомо — старими мотивами орнаменту: винограду й колосків пшениці, що в старовину, — від катакомб до нині, — були і є, можна сказати, незаступимі в наших іконостасах, бо це має літургічний зміст, — а дав він спокійний, легкий орнамент, розробивши мотив хреста у формі лілеї. Як узяти під увагу естетику зорового спокою, стриманости у вислові, то архітект свого досягнув: однотонність орнаменту не відвертає уваги вірного від молитви.

В цю гармонійну архітектуру іконостасу, — що його у дубовому дереві виконав майстер Станислав Кіра, — увіходять ікони: намісні — Ісус Христос Учитель і Божа Матір; в царських вратах — всі чотири Євангелисти; на дияконських же — св. Архангел Михаїл і архидиякон св. Стефан. Усі ці ікони виконала Христина Дохват. Дивимось на ці ікони й у думці подивляємо мисткиню: через воєнне лихоліття, що і її занесло на ці Землі, і вона не мала змоги жити в оточенні, в атмосфері старовинности наших церков на Батьківщині, не могла вживатись у ті такі багаті лінією, тоном, формою ікони церков Львова, Рогатина, Бучача, Потилича й ін. місцевостей, та все ж вона справді сміливо ступила на цей „візантійський шлях". Надто, як тут, іще до недавна, діяв такий світоч нашого візантійства як сл.п. Михайло Осінчук, чи діючий Петро Холодний.

Христина Дохват утримує поправний рисунок, тоном і формою старається іти за традицією старовини. Багато користується декоративними мотивами — низькорельєфами — на золотому тлі ікон, що й оживлює саму ікону. І в цім також мисткиня тримається старовини.

Правду сказати — при всі сміливості, витривалості, відвазі й — за Б. Грінченком сказавши: затятості Х. Дохват, їй треба зглибити тайни візантійського мистецтва; їй треба розправити крила до широкого лету. А до цього, при її таланті, треба б рушити в широкий світ. І можна вірити, що тоді вона себе вповні знайде.

Назагал же цей іконостас основну вартість має, бо надає церкві повноту її оформлення, архітектонічно довершує наш обряд і вносить необхідне в церкві: зосереджує душу вірного у молитві.

М. Островерха

Творчий осередок мистців у Філядельфії

Філядельфійський Відділ *Об'єднання Мистців Українців в Америці* веде від 17-ох років Мистецьку Студію, через яку перейшло таки близько 250 осіб, — видав уже 10 чисел гарного журналу „Нотатки з Мистецтва", створив собі матеріяльну базу з власних пожертв і жертвенности членів Патронату та купив власний дім. Всі ці свої дії й установи охопив назвою Образотворчий Осередок у Філядельфії і виправдав цю назву, ставши дійсним осередком мистецького життя тамошньої американсько-української громади однієї з найбільших і найактивніших між двома океанами. Існуючи від 1952 року та нараховуючи тільки 20 членів — Філядельфійський Відділ ОМУА заслужив уже собі на глибоку пошану і найбільшу симпатію збоку всієї української суспільности, бо його вклад в культурне й товариське життя філядельфійських українців далеко переходить своїм значенням межі одного міста.

Наприкінці лютого й у першій половині березня цей Відділ знову влаштував свою річну виставку. Дві партерові кімнати у власному домі при 2322 Попляр вулиці ніби невеличкі. Але коли замуровано там усі вікна й сполучено кімнати в одну — наче поширився простір і стало багато місця на стінах. Вони забарвились всіма кольорами. П'ятнадцятеро мистців, в тому числі дві жінки, разом 71 експонат, олії, акварелі, пастелі, ґваші, туші й ліноритu, як теж скульптури в литому камені, бронзі й теракоті. Філядельфійські організатори виставок не обмежують мистців щодо числа експонатів, тому були такі, що виставили тільки один експонат, але й такі, що виступили навіть із десятьма творами.

Охоплювали вони цілу гаму тематики, техніки, напрямків і манери. Але теж цілу гаму ступнів мистецької зрілости і вартости авторів. Були між тими мистцями люди з давно викристалізованим обличчям, вірні одному напрямкові, були й експериментатори, очевидячки щойно шукали. Наприклад — два портрети Михайла Дмитренка, прегарні у кольориті й настрої. Десять олійних образів Петра Андрусева — одного з нечисленних, на жаль, сучасних наших мистців, який залюбки творить композиції, з більшою кількістю осіб і коней, відтворюючи з розмахом історично-баталістичні сцени. Шість олій Петра Мегика, реаліста з великою культурою. Глибоку культуру виявляють теж олії й акварелі Наталі Стефанів. Цікаві витончені в лінії мініятюри Романа Василишина Гармаша. Архітектонічні образи Юрія Гури, з одним елегійним портретом. Погідні, з майстерним знанням рисунку виконані один краєвид — олія й одна графіка-туш Василя Дорошенка. Романтично-імпресіоністичні чотири олії Артемія Кирилюка. Вісім експонатів Юліяна Колесара — це вакханалія барв. Сім експонатів Максима Ємця зраджують театрального декоратора, який любується в кольорових плямах. Ультра „модерний" напрямок репрезентував Орест Поліщук, дарма що він не цурається патріотичної тематики. Обидві малярки — Роксоляна Лукачівська - Армстронґ і Ніна Климовська — одна до одної неподібні, перша з них більше зріла, остання все ще шукає . . . Із скульпторів Петро Капшученко трьома своїми скульптурами знову виправдав свою славу, як одного з найвидатніших наших сучасних мистців. Валентин Сімянцев, скульптор старшої ґенерації, вірний воєнно-історичній тематиці, творець вже цілого ряду прегарних медальйонів.

З кожною мистецькою виставкою у світі буває так, що людям „подобаються" образи без уваги на мистецькі критерії, — і кожний образ чи скульптура можуть теж породжувати різні думки й різну оцінку. Безперечним у тій Філядельфійській виставці було одно: цікава й різнородна та доказуюча, що філядельфійський мистецький осередок справді — творчий.

і. к-н

Михайло Островерха [redacted]

ЛУКАВА ФОРТУНА ФІЛОСОФА

Був це італієць, Томмазо Кампанелля, народжений 5 вересня 1568 р., помер 21 травня 1639. Так доля полукавила ним, що оце вперше відзначають 400-ліття його народин. Його думки, його писання, реформи були на його часи такі сміливі й відважні, що ніхто не важився їх сприймати, а йому лиш клопоти приносили.

Першу свою працю написав він у 1591 р., мавши 23 роки, й була вона про філософію і природу. Ціль, напрям його писань: католицтво в космічних засягах. Кесаропапізм Еспанії він славословив, як світське рам'я Церкви. Еспанія ж, лякаючись сили такої Церкви, кинула Т. Кампанеллю в тюрму, в якій перебув він ні більше, ні менше — 27 років. Домінікани, чин якого був він членом, також поборювали його ідеї, бо ці ідеї були проти традицій чину. Европейські протестанти ненавиділи його за прославлювання папства, ще й причепили йому латку, що він атеїст. І, справді, як вони могли толерувати його, та ще й у тодішній вік, як він до папи Павла V писав: „Христос — Перша Рація, Мудрість, Слово Бога Отця. Отож, усі речі світа, що їх веде Перша Рація, підчинені Йому на небі й на землі. Отож, якщо папа є Його вікарій, буде й голова, й пастир усієї Церкви. Отож, вікарій Першої Рації, Першої Мудрости є голова. Пастир усіх розумуючих людей, отож, усього людського світа! Отож, турків і бусурменів".

Історики ж, — на яких Т. Кампанелля покладався з повною надією, що в майбутньому вони слушно оцінять його, що він же прагнув „реноваціо мунді", — воліли зробити з нього амбітного політикана, ченця-революціонера, теоретика комуністичної „Країни Сонця" — „Чітта дель Соле" — (Тому й наші деякі „прогресисти" робили його за цей твір передвісником Карла Маркса!) Один із істориків філософії каже: „Хто зупиниться над історією долі Т. Кампанеллі, той є спантеличений отією суперечною різнородністю інтерпретацій його постаті і його ж праць".

Т. Кампанелля пише у 1638 р. до вел. князя Тоскани, Фердинанда II Медічі: „Усе навчання я зреформував згідно з природою і Писанням. . . Майбуття осудить нас, бо сучасність лиш розпинає". До кардинала Франціска Барберінія на три місяці перед смертю, писав: „Більшого оборонця, як я — Церква не мала". Папа Урбан VIII хотів його мати консультором Св. Уффіції, а то й кардиналом, імовірно, був би найменував його; папа хотів мати його в Римі. Але противники, в першу чергу Еспанія, вимогли, що Т. Кампанелля мусів іти на вигнання до Франції, де й умер. Проте, й там, на схилі свого віку, він далі продовжував свою працю за з'єднення Европи під егідою папства.

Суперечний підхід до його писань, а до того ще й ворожа постава таки католицького світу до них, спричинили те, що портрети-медальйони з його подобизною вмістили на боках монументу єретика-ченця: Джіордано Бруно в Римі й монументу Мартина Лютера у Віттенберзі, а він же був рішучий противник першого й другого; в антологіях його ім'я стоїть поруч Дж. Бруно; поза Італією з'язують діяльність Т. Кампанеллі з протестантськими реформаторами, або кладуть його поруч нещасного Дж. Саванаролі. Словом, розмір його думки, писань, задуманих реформ лякав усіх тодішніх сильних впливами світа й вони ставали впоперек його шляху. Він, передчутливо, до Филипа III пише: „В майбутньому історики відкриють правду моїх писань". Та мусів Томмазо Кампанелля виждати часів Івана XXIII, екуменізму, щоб його . . . відкрили й уперше в Італії відсвяткували його 400-ліття.

СУСПІЛЬНА ОПІКА СОЮЗУ УКРАЇНОК В АРГЕНТИНІ

Буенос Айрес. — Найбільш активно діє централя Суспільної Опіки при Союзі Українок в Арґентині, яка приміщується при Кредитовій Кооперативі „Відродження" на Маса 144, в Буенос Айресі. Суспільна Опіка допомагає старшим віком влаштуватись на Оселі „Санта Ріта", відвідує хворих по шпиталях, влаштовує безкоштовно, або з мінімальною оплатою, наших людей для медичних оглядин, подає скромну економічну допомогу потребуючим.

Інж. Сава Зеркаль

СПРАВА ВИДАННЯ ПИСАНЬ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

За останнього півроку справа видання писань покійного Володимира Винниченка набрала ширшого розголосу і обговорення: що, як і в якім порядкові видавати зібрані в архівах писання Винниченка, а заклик до українського еміґраційного громадянства позначився пожертвами на Фонд ім. Володимира Винниченка, для упорядкування й видання його архіву.

Справа видання архіву В. Винниченка давно назріла до свого вирішення, і якщо „чорний кіт" не перебіжить дороги, то видання його писань може статися дійсністю.

В газетній статті „Збережім нашу культурну спадщину" („Свобода", 15 лютого 1969) подано до відома українського громадянства заклик про матеріяльну і моральну підтримку видання архіву В. Винниченка і про складання пожертв на цю справу, а також подано програму чи порядок здійснення видання під порядковими числами 1 аж до 8. Програма намічена добре, але її здійснення не продумане. Не встановлено, що саме треба видавати в першу чергу, а що може почекати до другої і третьої черги. Тому ми дозволимо подати свій плян до здійснення видання архіву В. Винниченка. І так, на нашу думку, треба:

1. Закінчити каталогування всієї архівної спадщини В. Винниченка (в пропонованій програмі під чис. 1).

2. Зробити мікрофільми з основних рукописних документів і матеріялів (під ч. 2).

3. Видати „Щоденник", якого набереться певно на кілька томів, так як він в оригінальних записках, нічого не скорочувати, нічого не виправляти, навіть мову полишити таку, як в оригіналі (під ч. 4).

Наша примітка до цього пункту: Якщоб не вистачило фінансових засобів на видання друком, тоді видати циклостилем.

Тому суґестія УВАН-у, що мовляв: „Але вибрати з сорока книжок найголовніші, найцікавіші думки про літературу, мистецтво, політику, про окремих діячів і найважливіші події за сорок років і видати їх окремим томом — річ не тільки можлива, а й конечна", — така суґестія від УВАН-у є не поважна. Зробити так, це значило б свідомо пофальшувати думки, записані самим Винниченком, показати його в кривому дзеркалі, з історичних документів свідомо зробити фальсифікат, а для майбутніх поколінь показати ідейного борця за державність України у неправдивій, пофальшованій постаті.

Ми рішуче проти скорочування чи редаґування не тільки „Щоденника", але й всіх інших писань письменника й політика В. Винниченка.

4. Видати готовий твір, що є в машинописі: „Заповіт борцям за визволення" (під чис. 6).

5. Видати публіцистичні праці (доповіді, листи Винниченка і до нього, полемічні памфлети і т.п.) (під ч. 7).

6. Видати нарешті романи „Поклади золота", „Вічний імператив", „Лепрозорій" і „Слово за тобою, Сталіне" (чис. 3).

7. Видати „Конкордизм" (під ч. 5).

Видавничо - Редакційний Комітет для видання архіву В. Винниченка має складатися з однодумців і послідовників його концепції. Зразком для видавничої праці мають послужити редаґовані й видані історичні праці покійних наших найкращих істориків - патріотів і державників, як: Володимир Антонович, Олександер Лазаревський і Михайло Грушевський. Вони нам зберегли історичні документи в оригіналах і в цьому їх велика заслуга і вдячність від тих істориків і дослідників, які займаються та студіюють історію України. Тому писання В. Винниченка повинні вийти друком чи яким іншим способом так, як вони написані.

Ми рішуче, ще раз підкреслюємо, виступаємо проти „Вибраного з ‚Щоденника' " і за точний друк оригінальних записів. Треба, щоб „Щоденник" виходив томами в такому порядку, як записаний — по роках, від початку до кінця життя В. Винниченка; ми проти будьякої цензури „Щоденника"!

Успіхи мистецької родини Мушинських

У Денвері, Колорадо, як відомо, живе родина Мушинських, що її голова, Володимир і двоє його дітей, Юрій і Ксеня, — мистці - малярі. Вони здебільша спільно влаштовують малярські виставки і втішаються пошаною та популярністю серед місцевого американського громадянства. Недавно „Денвер Пост" присвятив родині Мушинських свої повні чотири сторінки, багато ілюстровані світлинами всіх членів родини при мистецькій праці. Стаття Вероніки Долян затитулована „Подорож родини на волю". У тій самі газеті з 29 березня ц. р. подано на величину пів сторінки світлину з великого релігійного образу Володимира Мушинського—знятого з хреста Христа та чотирьох постатей, похилених над Ним, в тому числі Матери Божої. Найбільша світлина стосується Ксені Мушинської, абсольвентки високої мистецької школи, як вона, похилена над столом з усмішкою розмальовує українські вишивки, приготовляючи їх до книжки, яка має незабаром появитися. Ксеня Мушинська зробила собі ім'я в американсько - українській громаді головно завдяки своїм прегарним кольоровим карткам на Різдво й Великдень — вона майстер мініятюри.

Виставка студентів мистецтва

В минулому місяці відбулася в ґалерії ЛМКлюбу в Ню Йорку, зорганізована культурним референтом СУСТА виставка українських студентів мистецтва і молодих мистців. Взяло в ній участь 26 осіб, в тому велика перевага жінок, бо аж 16. Деякі з них брали вже участь в загальних виставках ОМУА (Ю. Савицький), дехто виступав вже з індивідуальною виставкою (Ждан Ласовський.

Крім них вист.: Оксана Бакум, Христина Баранська, Іван Бережницький, Ірена Бішко, Юрій Бресдень, Микола Бутович, Лілея Волянська-Горняткевич, Христина Головчак, Анатолій Гончаренко, Микола Карплюк, Е. Котлярчук, Лариса Лавріненко, Філис Мемничук, Ірма Осадца, Марія Петрович, Дана Савчук, Сузанна Савчук, Ілона Сочинська, Аріядна Форостий, Володимир Хапко, Христина Хитра, Марійка Шуст і Ірена Юрчак - Мельник.

4 квітня ц. р. відбувся на тему тієї виставки Дискусійний вечір. Відкрив його заступник голови ЛМКлюбу С. Крижанівський, проводив вечором Іван Кедрин, з фаховими доповідями виступили мистці М. Черешньовський і А. Малюца. Однак вони не аналізували окремих образів, хіба покликались на деякі з них, як на ілюстрацію своїх завваг, погодившись, що публічне критичне аналізування образів — недоцільне. М. Черешньовський говорив на тему, „де кінчається ремесло і де починається мистецтво", — „вивчене й відтворюване — це ремесло", а „мистецтво починається тоді, коли виринають почуття і фантазія". А. Малюца ствердив, що на той вечір не явився ні один із молодих людей, що виставляли свої образи, доказавши цим неначе незацікавлення ані власною мистецькою працею, ані публікою і критикою. А. Малюца пригадав, що наші молоді мистці у Львові у 20-их і 30-их рр. самі підготовляли собі публіку, без якої мистець не може обійтись.

К.

ТАЛАНТ І ДОЛЯ

(Продовження зі стор. 4-ої)

ків у копальні, члена партії, ніби висповідатися перед другим персонажем Григорієм Колесником, щоб, очевидно, скинути з себе душевний тягар. Письменник і тут шукає людину. Змушений „спеціяльним відділом" стежити за Григорієм Колесником і доносити на нього, Іван Лунін в пориві прихильности признається:

„Я на тебе мушу давати матеріял. А хто дає на мене, Григорію? Защо нам така шана? Що ми поганого зробили? Ти хоч безпартійний. А я комуніст, Григорію, комуніст. Мені колись це слово здавалося святим. А тепер я соромлюсь його. Але що зробиш? Куди дінешся? І вони знають мою душу? Знають, Григорію. Вони мені не вірять, хоч би я сам себе дер на шматки. А я й деру себе. Деру без жалю. Ми однакові для них. Що ти, що я. Вони мене розкусили ще, як племінника я переховував. Розкусили, а не ковтають. Тільки занесли в список неблагонадійних. І твоє там прізвище, і моє. А прийде час — проковтнуть..." („А світ такий ґарний", стор. 11).

Люди, виведені в творі „Мерехтливі зорі", каторжно працюють, до безтями п'ють, а розчулившись — обнімаються й цілуються, або озвіріло б'ються... Письменник показує муки людей, мучиться сам і мучить нас, бо перед нами постає життя у всій його жорстокій дійсності.

Надзвичайно захоплюючий твір Василя Гайдарівського — „Непрошений гість" — про двох братів Федоренків, вихованих у добрій українській родині. Як брати Федоренки жили в умовах сталінського свавілля і нацьковування людини на людину, як зберігали свій чесний та працьовитий український рід від загибелі — це письменник з непослабним драматизмом розкриває засобами мистецьких образів. З тонким психологізмом і проникливістю заглиблюється Василь Гайдарівський в душі братів, розрізнених режимом, і відтворює жахливу трагедію та переживання.

Із непослабною цікавістю читається добре написана композиційно повість „А світ такий гарний". Головна тема цієї інтригуючої повісти — кохання Андрія й Настусі. Читається повість легко й приємно. Щоб твір був соковитий, письменник застосовує широкі мистецькі засоби, навіть паралелізми, вживані переважно в піснях і в поезії, як от:

„Випурхнувши з клітки, пташка летить у небесний простір, вихопившися з-за ґрат, звір біжить у чисте поле або густий ліс, а Настя Кривозубова, коли її випустили з міліції, щодуху подалася додому" („А світ такий гарний", стор. 204).

У повісті „А світ такий гарний" гостро змальовано сцени допиту і страхітливих мук, коли енкаведист Толкачов застосовує т. зв. „турецьку лазню", що розпарює не тільки тіло й кістки, як московська лазня, але й душу.

Виняткове враження справляє твір Василя Гайдарівського „Заячий пастух" — повість про хлопчика-мрійника Василька, однаково захоплююча і для молоді, і для дорослих, або, як сказав проф. Василь Чапленко, ще один приклад збагаченого реалізму. Відчувається, що повість виношена у письменниковому серці — стільки в ній щирого ліризму і теплоти у змалюванні основного героя — Василька!

Високо оцінив повість „Заячий пастух" і всю творчість Василя Гайдарівського пок. д-р Дмитро Бучинський з Мадриду:

„Василько — це наша доля, це ми самі зі своїми юнацькими мріями, з чарівними сопілками. Як Василько покинув село Дешевці, так ми покинули Рідний Край. Для тіла знайшли ми вигідну й багату чужину, а для душі — ніколи не знайдемо другої батьківщини, хоч як не намагалися б примусити її служити двом панам, як сказано в св. Євангелії, бо або одного полюбимо, а другого зненавидимо, розколюючи жахливо свою живу душу, як сказав Великий Шевченко".

Василь Гайдарівський — повістяр, але він поет палкої і чутливої душі. Коли заглянути на хвилинку у письменникову творчу лябораторію, у цю, сказати б фіґурально, яскиню чарівника слова, то побачимо якими розмаїтими мистецькими засобами він користується, щоб одягнути думку в образну одежу. І порівняння, і епітети, і метафори, і тонкий гумор, і влучні вислови, зачерпнуті з багатющого джерела народної лексики, — все це іскриться й переливається перед очима!

Велика здібність до спостереження показує талант письменника Василя Гайдарівського.

Цікавий оповідач, письменник Василь Гайдарівський вміє і знає, де поставити психологічну крапку, як от, скажімо, тоді, коли Мина Оруд з новелі „Зоре моя вечірняя" відвідує на цвинтарі поховану там дружину:

„І як минув умовлений тиждень, я почав готуватися в дорогу. Ще раз, і може востаннє, відвідав Катеринину вічну хату, і щиро попросив у небіжки вибачення за свою, часом нерозумну поведінку. Катерина знала, що я мав на увазі" („Зоре моя вечерняя", „Слово", стор. 104).

Оце недомовлене — „Катерина знала, що я мав на увазі" — не в одного викличе відгомін думок і почуттів.

Не раз, захоплюючись тим, як письменник мережить свої сюжети, повні гострих і цікавих сплетінь, як природньо будує діялоги своїх персонажів, як психологічно заглиблюється в їхні душі, спадає на думку, що Василь Гайдарівський, маючи багатющий життєвий та літературний досвід, міг би сказати своє мистецьке слово і в драматургії!

Міг би! Письменник такої сили, мистецької і життєвої зрілости, як Василь Гайдарівський, міг би дати у скарбницю української літератури більше, ніж дав досі. Про це із сподіванням писав літературознавець Вадим Сварог, подібні побажання висловлював письменник Ів. Смолій та інші автори прихильно-критичних розвідок. Звичайно, на те багато причин, об'єктивних і суб'єктивних. Там, в Україні, письменник не може всього сказати, бо „од молдавина аж до фіна все благоденствує", а тут, хоч письменник і може багато сказати і показати у своїх творах, та зарібкова праця забирає творчий час, до того ж і видавничі можливості невідрадні. Свого часу ще академік Сергій Єфремов висловлював глибокий жаль, що „ні один, мабуть, письменник у нас через каторжні обставини нашого національного життя не розгорнув свого хисту на повну міру, ні один не використав усіх своїх сил, ні один не дав того, що міг би дати. Згадаймо тільки — беру не вишукуючи — Шевченка з його десятирічним конанням у смердючій казармі під час найвищого розквіту творчої сили; згадаймо Руданського або Свидницького, що навіть не бачили своїх творів друкованими; Щоголева з його антрактами з примусу та літературною працею задля самої тільки сім'ї своєї; Франка з його панщиною на чужій роботі, „у наймах", та заповнюванням усяких люків, на яке витрачено безліч неабиякої сили..."

Згадаймо! Тоді може буде легше і Василеві Гайдарівському, письменникові „чи не одному з найкращих, якщо не найкращому на еміґрації", як вірно визначила Софія Наумович, письменникові, який, попри всі удари долі, чесно проніс велику синівську любов до матері-землі і невгасиму віру в українську людину, творити, хоч і на чужині, але у відносно спокійних умовах, вилиті оті, за висловом Івана Франка, „невиспівані співи" — недописані твори, нездійснені творчі задуми, вивести до сонця людей, яких він глибоко знає і любить, літераторів, з якими зустрічався, і все, все, чим багате й повне письменникове серце!

Микола Щербак

Лютий, 1969.

Алла Коссовська

КНИЖЕЧКА-ПИСАНКА

Великодньою писанкою-подарунком нашій дітворі молодшого віку з'явилася, видана саме до Великодня ц. р., накладом Сестрицтва св. Покрови при Українській православній парафії св. Тройці в Ірвінґтоні, під маркою ОПДЛ, книжечка дитячих віршів нашого відомого поета Миколи Щербака, під назвою „Волошки".

Весела обкладинка в національних кольорах, численні ілюстрації мистця Богдана Певного в тексті, добрий папір, роблять книжечку чепурною і привабливою, Тридцять віршів на розмаїті теми, які тільки можуть зацікавити наших наймолодших, складають вміст цієї книжечки. Тут є вірші, присвячені природі, її пробудженню з зимового сну, („Весняні сни", „Передвесняне", „Ранкові співи", „Ряст",) квітучому, запашному літові, („Волошки", „Після дощу", „Джерело"), зимі сердитій, що приносить звірятам стільки прикроців („Клопіт" „Зима"), осені: „жовтень ходить по лісках у червоних чобітках" („Місяці").

Багато віршів присвячено звірятам, пташкам, комахам, квітам: („Вивірка", „Що треба киці", „Ластівка", „Ранкові співи", „Чим хвалилися птахи" „Помічники", „Сонячник", тощо).

У звучній, віршованій формі розповідає поет про малого Тараса Шевченка („Дуб", „Калина"), про національної події („Чорне море" про прапор України („Волошки").

Два вірші присвячені релігійній тематиці: („Молитва", „Славим Тебе").

Здається, що в цій малій книжечці охоплений ввесь нескладний світ малої дитини, що його Микола Щербак, давній друг дітей, зумів подати в такий сприйнятливий, привабливий спосіб.

Треба бути добрим психологом, щоб не нав'язуючи дітям того, що вони ще зрозуміти не можуть, у короткому, звучному вірші дати їм відчути повагу до нашої нації, до нашого синьо-жовтого прапора: „Стигле жито і волошки світлосині — то — мов прапор України", або („Чорне море") „І лопочуть, і зоріють, рвійно рвуться до гори синьо-жовті прапори, українські прапори!" До речі: гарна алітерація „рвійно рвуться", говорить про Щербака, як про майстра слова. А хіба не чарівні рядки з вірша „Ластівка"?

Прилетіла ластівка
Рано на весні
З голубою ласкою
В тихій вишині.

З них прозирає простота і, майже жіноча, ніжність.

Отака ця книжечка-писанка, яку з радістю прочитає, а може і вивчить на пам'ять кожна українська дитина. Книжечка, яка лагідно, але наполегливо вчить любити природу, свою мову, свою країну.

КВІТИ ГНІВУ

ВІРШІ З УКРАЇНИ, ЙОСИФА ТОМАНЕКА

В другій половині 1968 року чеське видавництво Hlas-Voice в Ню Йорку, ЗСА, видало в українськім перекладі Петра Марченка збірку чеських поезій „Квіти гніву" Йосифа В. Томанека, написаних в 1939-42 рр., присвячену українському народові.

У своїх віршах Й. В. Томанек обвинувачує московських комуністів у жахливому тортуруванні української людности та безоглядному виницуванні совєтською Москвою української культури й української нації. Водночас автор передбачає неминучу загибель комуністичного гнобителя й висловлює свою непохитну віру в остаточне визволення українського народу та в здобуття ним повної своєї державної незалежности.

Треба тільки жаліти, що переклад П. Марченка дуже далекий до української літературної мови.

р.

Марія Ґарасевич

„МОЛОДІ ПАРОСТКИ" СТЕПАНА ФЕДОРІВСЬКОГО

В другій половині 1968 року в Дітройті, накладом автора, вийшов з друку новий твір Степана Федорівського „Молоді паростки". В естетичній, під шкіру зробленій, зеленій обкладинці із скромними чорними літерами заголовком. Книжка надрукована дбайливо на доброму папері, має 240 сторінок. Її автор вже відомий українським читачам з цікавого твору „Нотатки повстанця", який був виданий 1962 року в Ню Йорку.

„Молоді паростки" написані на основі дійсних подій та осіб, які брали в той чи інший спосіб у них участь на Вінниччині. Центральною постаттю твору є сам автор в особі Аркадія, хоч автобіографічно між ними є багато розходжень. Події розгортаються під час другої світової війни від початку наступу німецької армії на СССР аж до заломання німецького фронту. Тема твору: підпільна боротьба українського народу проти окупантів, Ідея твору: нема ніякої сили, яка б могла вбити прагнення українського народу до волі, до самостійности. Його боротьба за своє право на своїй землі не знає компромісу.

Найбільша вартість твору полягає в тому, що в ньому насвітлено ще неторкнуту літературою сторінку з „книги життя" нашого народу: запеклу боротьбу української молоді з окупантами в час другої світової війни за волю України. Тієї молоді, яка роджена після революції, була вихована в найтемнішу сталінську добу антинаціонально, антирелігійно й антилюдсько по школах, піонерських та комсомольських організаціях, фабриках, колгоспах. На неї партія поклала найбільші надії, за її душу змагалася двадцять років. Проте ці „молоді паростки", тягнучи духові соки з рідної землі й народу, виросли вірними Україні.

У своїх серцях несли глибоку національну образу та ненависть до ворога за національне гноблення та абсолютну духову, економічну й фізичну неволю. Автор відкрив правду про те, як глибоко була закорінена в цій молоді любов до Батьківщини і з якою подивугідною відвагою та жертвенністю вона при першій нагоді стала до боротьби з окупантами. Тобто, Степан Федорівський почав непочатий лан, збираючи з нього збіжжя, а не кукіль, хоч в кожному збіжжі є і він. Книжка „Молоді паростки" дала початок заповненню однієї з прогалин у нашій літературі.

„Молоді паростки" тематично й ідейно тісно пов'язані з „Нотатками повстанця", хоч ці дві книжки цілком самостійні. Це, до певної міри, перша книга одного циклу творів. Вона розгортає події, які безпосередньо випереджують „Нотатки повстанця" і показує духовну та психічну підготовку підпільників піти логічним шляхом активної збройної боротьби, вливаючись у лави Української Повстанської Армії.

Високої проби патріотизм, ідейність, чистота моральних засад — сильний виховний чинник твору. Історична правда, записана в ньому, буде завжди мати велике пізнавальне значення, бо, як каже автор „у ній записані дійсні події та дієві особи (хоч з дещо зміненими іменами). А особливо історична правда про жорстоку фанатичну боротьбу німецької окупаційної влади, із її садистичним гестапо, та московської диверсії, з енкаведівськими, чорної слави, методами проти українського національного руху; і про той невірогідний героїзм, що його записала своїм життям молодь на сторінках змагань українського народу за свою волю.

У трагічному розгромі Вінницької клітини підпільної організації твір досягає сильного драматичного напруження, не втративши світлого насиченого переконливого оптимізму.

Розповідь ведеться доброю мовою цікаво й легко. Майстерні коротенькі пейзажі, настрої та артистичні мазки репліки у змалюванні заходу, сходу сонця, зими, хатини, шляху тощо, які тісно пов'язані з душевним станом дієвих осіб, або настроєво попереджують розділ, чи підкреслюють контрасти несамовитих подій з благородністю природи надають цьому в основі мемуарному творові особливого мистецького забарвлення.

Автор піднявся понад всякі партійні, чи загумінкові упередження, що надало творові великої ідейної вартости.

Ми вітаємо письменника Степана Федорівського з виходом у світ твору „Молоді паростки" та бажаємо успішного написання наступної книжки, над якою він тепер працює.

Дітройт, лютий, 1969.

СПРОСТУВАННЯ

У репортажі „Літературний вечір поета Гната Діброви" („Свобода", 18 березня 1969 р.) автор репортажу К. Степовий, переповідаючи моє пояснення про процес творення поезії, передав це пояснення так: „Над поезіями я мусів сидіти, думати, писати, переписувати і т. д.". Стверджую, що це — явна надуманість. Жодного слова з того, що написав К. Степовий, у своєму поясненні я не говорив, хоч само собою зрозуміло, що кожний поет і письменник мусить сидіти думати, писати, переписувати і то — по кілька разів іноді. Але це не все. Перше, ніж сідати й писати, кожна творча особа виношує у своїй уяві певні ідеї і образи й укладає в тій же уяві першу початкову будову якогось твору.

Я говорив про те, що кожна поезія складається з певних елементів- -компонентів (розмір, рими, строфи, образні засоби тощо), і для того, щоб звести всі елементи-компоненти в одне гармонійне ціле, довести поезію до повного архітектонічного завершення, треба багато працювати навіть найталановитішому поетові. Я також підкреслив, що якщо поет хоче, щоб його поезія була яскрава, притягальна, вражальна, він мусить дбати про те, щоб його словесно - образні засоби були свіжі, оригінальні.

Автор же репортажу, не зміг, мабуть, схопити й перетравити моїх пояснень і написав так, як це йому, очевидно, здалося.

Щодо передачі автором репортажу моїх пояснень про творення афоризмів, то й тут він допустився помилки, пишучи: „Вони (тобто афоризми — Г. О. Д.) так складалися, що я не мусів їх переписувати чи переробляти". В такі слова, звичайно, ніхто не повірить.

Я говорив, що так буває, але не часто. Здебільшого думки приходять у сировому вигляді, як ідеї, як основи, але над ними ще треба працювати, хоч і не так багато, щоб надати певної гостроти, влучности, глибинности, одягнути в добрі літературні шати.

Гнат О. Діброва

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ОДУМ ВИСТУПАЛА В УНІВЕРСИТЕТІ

Філядельфія. — При місцевому Відділі ОДУМ-у працюють капеля бандуристів, мішаний хор та балетна група „Волошки". 22-го квітня ця група, під проводом дириґента інж. Петра Гурського, їздила до стейтового університету міста Ґлясборо з концертом і доповіддю про Україну, ілюстрованою прозірками. Капеля відспівала чотири пісні, а „Волошки", під керівництвом Зої Ґраур і Тані Федоряк, показали кілька зразків українських танків. Зміст українських пісень пояснювала для американських слухачів студентка Головаш. Виступ мав жвавий і дуже позитивний відгук.

НОВІ КНИЖКИ

ПОЕЗІЯ

Олесь Бабій. ВИБРАНЕ З ТВОРІВ. Накладом автора. Чікаго, 1969. Форм. 220 х 138 мм. Стор. 112.

Микола Щербак. ВОЛОШКИ. Обкладинка та ілюстрації Богдана Певного. Видання Сестрицтва св. Покрови при Українській Православній Парафії св. Тройці. Ірвінґтон, Н. Дж. 1969. Форм. 200 х 145 мм. 47 + 1 нп. стор.

ПРОЗА

Людмила Коваленко. ЇЇ ОКРАДЕНУ ЗВУДИЛИ. Роман. Частина третя трилогії. Наша не своя земля. Видавнича Спілка Тризуб, Вінніпеґ, 1968. Форм. 220 х 150 мм. Стор. 240. (Обкладинка роботи мистця Дмитра Б. Тугана).

Марія Цуканова. НА ГРАНІ ДВОХ СВІТІВ (Вибір з творів). Видавництво Юліяна Середяка, Буенос Айрес, 1968. Форм. 200 х 145 мм. Стор. 259 + 1 нп. (Обкладинка роботи Марка Благовірова).

І. Боднарчук. ДАЛЕКІ ОБРІЇ. Для дітей і юнацтва. Торонто, 1968. Форм. 210 х 140 мм. Стор. 54 + 4 нп. (Оповідання). (Обкладинка і ілюстрації роботи Петра Магденка).

П'ЄСИ

ЧЕРВОНА ШАПОЧКА. Казка - оперета для дітей на 3 дії. Лібретто Леоніда Полтави. Музика Василя Безкоровайного. Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Торонто - Нью-Йорк, 1969. Форм. 305 х 230 мм. 20 стор. (Віньєта Мирона Левицького. Ілюстрації Едварда Козака).

Марія Завадівська. СЦЕНІЧНІ КАРТИНИ ДЛЯ ДІТЕЙ РІЗНОГО ВІКУ. Бібліотека ЛУКЖК. ч. 2. (Торонто, 1969). Форм.: 213 х 137 мм. 47 + 1 нп. стор. (Обкладинка: Ніна Мудрик-Мриц).

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

ОСТАП ЛУЦЬКИЙ-МОЛОДОМУЗЕЦЬ. Зібрав Юрій Луцький. Вступна стаття Богдана Рубчака. Об'єднання Українських Письменників „Слово". Нью Йорк, 1968. Форм. 225 х 153 мм. Стор. 69 + 3 нп.

Roman Smal-Stocki, GEORGE WASHINGTON TRADITIONS IN UKRAINE. Shevchenko Scientific Society, Inc. Papers, No. 28. New York, 1968. Form.: 230 x 158 mm. 4 pp. (Reprinted from the Ukrainian Quarterly, Vol. XXIV, No. 3, 1968).

Олександер Соколишин. ЄВГЕНІЯ ЯРОШИНСЬКА — ПРИЗАБУТА ПИСЬМЕННИЦЯ БУКОВИНСЬКОЇ УКРАЇНИ (ЗЕЛЕНОЇ БУКОВИНИ). Написав... Нью-Йорк, 1968. Форм. 240 х 160 мм. Стор. 6.

Анна - Галя Горбач. ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА Й НІМЕЦЬКА КУЛЬТУРА. (Відбитка з Наукових Записок, т. XIV (XVII), 1967. Український Технічно - Господарський Інститут. Мюнхен, 1967. Форм.: 240 х 170 мм. Стор. 43-61.

МОВОЗНАВСТВО

Кость Кисілевський. ГОВОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ШАШКЕВИЧЕВОЇ МОВИ. Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА. Доповіді. Ч. 26. Ньюйорк, 1968. Форм. 230 х 152 мм. 10 + 2 нп. стор.

П. Ковалів. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ СЛОВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. Доповідь, прочитана на Науковій Конференції 5-го жовтня 1968 року в Нью-Йорку. Ньюйорк, 1969. Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА. Нью-Йорк, 1969. Форм. 225 х 155 мм. 18 + 6 нп. стор.

ІСТОРІЯ

Володимир Кедровський. 1917 РІК. Спогади члена Українського Військового Генерального Комітету і товариша Секретаря Військових Справ у часі Української Центральної Ради. Видавнича Спілка Тризуб. Вінніпеґ, 1967. (видано 1969 р.). Форм.: 230 х 153 мм. 526 стор. (Обкладинка роботи мистця Богдана Титли).

Євген Пастернак. НАРИС ІСТОРІЇ ХОЛМЩИНИ І ПІДЛЯШШЯ (Новіші часи). Волиніяна XVII. Праці Інституту Дослідів Волині. Вінніпеґ — Торонто, 1968. Форм.: 235 х 155 мм. 466 стор. + 1 карта.

Михайло Г. Марунчак. СТУДІЇ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ. Т. ІІІ. Історія преси, літератури і друку піонерської доби. Українська Вільна Академія Наук. Збірник Заходознавства. Т. XII (10). Вінніпеґ, 1968-1969. Форм. 230 х 153 мм., стор. 284. (З серії: Студії з приводу Сторіччя Канадської Федерації під патронатом Української Вільної Академії Наук у Канаді).

Український Соціологічний Інститут. УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ. Розвідки і матеріяли. Павло Христюк. ЗАМІТКИ І МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ. 1917-1920 РР. Том І. Відень, 1921. 151 + 1 нп. стор. Том ІІ. Відень 1921. 204 стор. Том ІІІ. Відень, 1921. 159 + 1 нп. стор. Том VI. 192 стор. Фототипічний передрук для студій. Видавництво Чарторийських. Нью-Йорк, 1969. Опр. Форм. 290 х 185 мм.

УКРАЇНСЬКА ЗАМОРСЬКА ТВЕРДИНЯ. Ювілейний Альманах у 75-річчя Українського Народного Союзу 1894-1969. Видавництво „Свобода", Джерзі Ситі — Ню Йорк, (1969). Форм. 232 х 160 мм. Стор. 319 + 1 нп. (Обкладинка роботи артиста-маляра Богдана Титли).

Roman Smal-Stocki. BEGINNING OF FIGHT FOR REBIRTH OF UKRAINIAN STATEHOOD. Shevchenko Scientific Society, Inc. Papers. No. 24. New York, 1967. Form.: 230 x 160 mm. 15 + 1 nр. pp. (Reprint from "The Ukrainian Quarterly", Spring, 1967).

МЕМУАРИСТИКА

Лев Биковський. НА КАВКАЗЬКО - ТУРЕЦЬКОМУ ФРОНТІ. Спомини з 1916-1918 рр. Волиніяна XVIII. Праці Інституту Дослідів Волині. За редакцією М. Л. Боровського. Вінніпеґ — Денвер, 1968. Форм. 230 х 153 мм. Стор. 152.

Осип Дячишин. ЧЕРЧЕ — МОЄ РІДНЕ СЕЛО. Монографія. Українське Видавництво „Добра Книжка" — 185 випуск. Торонто, 1969. Форм.: 228 х 153 мм. 142 + 2 нп.

Андрій Допілка. ОЙ ВЕРШЕ, МІЙ ВЕРШЕ. Правдиві події і мої переживання на Рідних Землях. В-во Говерля. Ню Йорк, 1969. Форм.: 180 х 125 мм. 103 + 1 нп. стор.

НАУКА

В. Чапленко. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФ. П. КОВАЛЕВА. З нагоди 70-річчя життя та 45-річчя науково-педагогічної праці. Доповідь, прочитана на ювілейному засіданні 19-го жовтня 1968 року в Нью-Йорку. Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА. Доповіді, ч. 29. Нью-Йорк, 1969. Форм. 225 х 153 мм. 31 + 1 нп. стор.

Андрій Качор. МИХАЙЛО І. ТУГАН-БАРАНОВСЬКИЙ. НА СЛУЖБІ НАУКИ І СВОГО НАРОДУ. (В 50-річчя смерти світової слави економіста і кооперативного діяча). Українська Вільна Академія Наук. Серія: Українські Вчені. За редакцією М. І. Мандрики, Ч. 16. Накладом Української Вільної Академії Наук. Вінніпеґ, 1969. Форм.: 215 х 160 мм. 26 + 2 нп. стор.

Wolodymyr Janiw. ROLLE UND AUFGABE DER UKRAINISCHEN FREIEN UNIVERSITAT IN DER GEGENWART. Sonderdruck aus: Mitteilungen der Arbeits- und Förderungsgemeinschaft der Ukrainischen Wissenschaften e. V. Band 5. München, 1968. Form.: 240 x 170 mm. pp. 58-75.

Протопресвітер. Іван Ткачук. НАУКОВО - БОГОСЛОВСЬКА І ЦЕРКОВНО - ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФ. П. КОВАЛЕВА. Доповідь, виголошена з нагоди 70-річчя дійсного члена Наукового Товариства ім. Шевченка Проф. Д-ра Пантелеймона Ковалева дня 19-го жовтня 1968 року в Нью-Йорку. Наукове Товариство ім. Шевченка. Доповіді. Ч. 30. Нью-Йорк, 1968. Форм. 225 х 155 мм. 14 + 2 нп. стор.

Микола Остап'як. СИНТЕЗА НАУКОВОЇ ПРАЦІ ПРОФЕСОРА Д-РА ВОЛОДИМИРА БРИҐІДЕРА. Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА. Доповіді. Ч. 25. Нью-Йорк, 1968. Форм.: 228 х 153 мм. 13 + 2 нп. стор.

ЕТНОГРАФІЯ

Богданна Сидор Чарторийська. АНДРІЇВСЬКІ ЗВИЧАЇ В УКРАЇНІ. Українське видавництво „Говерля", Ню Йорк, 1969. Форм. 180 х 122 мм. 24 стор.

МИСТЕЦТВО

НОТАТКИ З МИСТЕЦТВА. 8. Грудень 1968 року. Об'єднання Мистців Українців в Америці. Відділ у Філядельфії. Накладом Відділу ОМУА у Філядельфії. Форм.: 280 х 215 мм. Стор. 71 + нп.

МЕДИЦИНА

Bohdan Z. Hordinsky. TERPENES IN THE TREATMENT OF CHOLELITHIASIS AND HYPERCHOLESTEROLEMIA. Shevchenko Scientific Society, Inc. Papers, No. 27. New York, 1968. Form. 230 x 152 mm. 9 + 7 nр. pp.

ПУБЛІЦИСТИКА

Павло Штепа. МОСКОВСТВО — ЙОГО ПОХОДЖЕННЯ, ЗМІСТ, ФОРМИ Й ІСТОРИЧНА ТЯГЛІСТЬ. Видав Семен Стасишин. Торонто, 1968. Опр. Формат: 270 х 200 мм. Книга перша: 6 нп. + 345 + 1 нп. стор. Книга друга: 5 нп. + 346-701 + 1 нп. стор.

УГВР ПРОТИ УНР. Додаток до часопису „Мета". (Мюнхен, 1969). Форм.: 232 х 165 мм. 45 + 3 нп. стор.

БІБЛІОГРАФІЯ

Олександер Фединський. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ. Річник II — за 1967 рік. Український Музей-Архів у Клівленді, ч. 12. Клівленд, 1968. Форм. 230 х 157 мм. Стор. 52 + 4 нп.

І. Чайковський. НАША МЕМУАРИСТИКА. Відбитка з Наукових Записок, т. XI (XIV), 1966. Український Технічно - Господарський Інститут. Мюнхен, 1966. Форм. 240 х 170 мм. Стор. 63-94 + 2 нп.

КАЛЕНДАРІ

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1969 РІК. Річник дев'ятнадцятий. Видання Української Православної Церкви в США. (Бавнд Брук, 1969). Форм. 270 х 210 мм. Стор. 159 + 1 нп. (Чільна сторінка календаря — Петра Холодного).

КАЛЕНДАР „СЛОВО" НА ЮВІЛЕЙНИЙ 1969 РІК. В 50-ту Річницю Соборности України. Видавництво „Вільне Слово". Торонто, 1969. Форм.: 230 х 150 мм. 144 стор.

ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЕНДАР - АЛЬМАНАХ „КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА" НА РІК 1969. Річник XIX. Календар зредаґував Мирослав Роман Шкавритко. Накладом „Канадійського Фармера". Вінніпеґ, (1969). Форм.: 253 х 185 мм. Стор. 160.

КИШЕНЕВИЙ КАЛЕНДАРЕЦЬ - ДОВІДНИК НА 1969 РІК. У 50-річчя проголошення соборности України. „Говерля". Ню Йорк (1969). Форм.: 130 х 95 мм. Стор. 32 нп.

АЛЬМАНАХ КАЛЕНДАР СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ АМЕРИКИ „ПРОВИДІННЯ" НА РІК БОЖИЙ 1969. Видавництво „Америка", Філядельфія, 1969. Форм.: 235 х 155 мм. Стор. 234 + 10 нп. (Заголовні рисунки для календарної частини роботи арт.-маляра Миколи Бутовича. Обкладинка роботи арт.-маляра Петра Андрусева. Зредаґував Ігнат Білинський).

ЗВІДОМЛЕННЯ

ОСЕРЕДОК СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ ІМЕНИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В ДІ. Довідник фактів, виданий з приводу посвячення прапору Відділу Юнацтва СУМА „Вілогорща", Парма, Огайо, дня 29. вересня 1968. Опрацювала Софія Мельник - Бура. Парма, Огайо, 1968. Форм.: 225 х 150 мм. 64 стор.

РІЗНЕ

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В БОФАЛО, Н. Й. У СТОРІЧЧЯ ПРОСВІТИ 1868-1868. 19-і ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ У.К.К.А. — ЗВІТИ... Вересень 1968. Матеріяли до поновлення приготовив С. Шиплявий. Накладом 550 примірників. Форм.: 215 х 170 мм. Стор. 48.

50 ANNIVERSARY BANQUET UKRAINIAN COMMUNITY CENTER — JERSEY CITY, N.J. 1918-1968. ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Форм.: 280 х 217 мм. Стор. 64.

Jaroslaw T. Petryshyn. EL PANTEON MAYA DE LOS LACANDONES EN NAJA. (Relacion preliminar sobre la expedicion a la Selva Lacandona). Temporada Chiapaneca 1968. San Cristobal de Las Casaa, Chiapas, Mexico, - 1968. Form.: 220 x 150 mm. Pp. 18 + 6 np. + 2 tabl.

В УКРАЇНУ ДОХОДИТЬ МІСЯЧНО 100 ПРИМІРНИКІВ ВИДАНЬ ІЗ МЮНХЕНУ

Мюнхен. — Тижневик „Християнський Голос" з 9-го березня ц. р. опублікував статтю „Критикували критиків" — зауваги до пленуму Спілки Письменників УССР. В одній із доповідей О. Гончар, а потім і критик О. Новиченко виступали проти „мюнхенських, канадійських і нюйорських гнізд", де, мовляв, пишуть „наклепи на Україну". Відповідаючи на ті закиди, „Християнський Голос" пише: „Ледве чи доходить на Україну, місячно 100 примірників українських мюнхенських газет і журналів. А все ж бояться. Страшна сила правди".

ДОСЛІДЖУЮТЬ „ВЗАЄМОВПЛИВИ МІЖ ОКРЕМИМИ МОВАМИ"

У кінці квітня в Києві відбулась нарада діялектологів Украінської ССР, скликана Інститутом мовознавства АН УССР ім. Потебні. У нараді взяли участь наукові працівники не тільки Ураїни, а й Російської СФСР, Білорусі та Молдавії — польських і чеських мовознавців не запрошено, хоча доповідачі говорили про „взаємовпливи між окремими мовами, зокрема українською, російською, білоруською, польською, чеською та молдавською". „Молодь України" з 26 квітня повідомила, що „нарада прийняла рішення про дальший розвиток діялектологічних досліджень". Було заслухано 50 доповідів. Під взаємовпливами мов у СССР в першу чергу розуміють підтягання чужих мов до російської.

ЛІТЕРАТУРНІ ХРИСТИНИ ЗБІРКИ М. ЩЕРБАКА

Ірвінґтон, Н. Дж. — Сестрицтво св. Покрови при Українській Православній парафії св. Тройці влаштовує в суботу 10 травня о 7-й вечора літературний вечір — христини нової збірки Миколи Щербака „Волошки" для дітей, що вийшла з друкарні „Свободи", з ілюстраціями Богдана Певного, з позначкою ОПДЛ. Про нову збірку говоритме Леся Храплиса, мистецьке читання — Марія Вожаківська. На вечорі будуть присутні автор і маляр. Вступ 2 дол., заля православної парафії при 836 Лайонс евню.

В Ню Йорку відбувся Весняний Літературно-Мистецький Ярмарок

Ню Йорк. — Нестійка дощова погода не перешкодила сотням глядачів-слухачів у суботу 3-го травня зібратись у залі „Вашингтон Ірвінг гай-скул, біля 16-ої вулиці, де вони впродовж понад двох годин щиро оплескували старших і молодих мистців - виконавців. Програма цього літературно-мистецького ярмарку, влаштованого заходами УЛМКлюбу під спонзорством „Самопомочі", була легка й різноманітна, і тому дала змогу відпочити й розважитись в атмосфері багатогранної української культури. Виступали: молодий, багаточисельний і добре зіграний Срипковий Ансамбль Української Музичної Школи в Ню Йорку під керівництвом проф. Вол. Цісика, відома поетка середнього покоління Ганна Черінь — гостя з Чикаго, чоловічий квартет „Каравама" під мистецьким керівництвом обдарованого композитора легкого жанру М. Дляболи, співачка Валя Калин-Магмет з хвилюючою мельодеклямацією „Мама", письменники-гумористи Іван Керницький і Микола Понеділок, який був „головним ярмарковим", провадячи програмою; молода обдарована балерина Уляна Кунинська - Шмериківська, видатна оперова співачка і чудовий виконавець народних пісень Тамара Лихолай, популярний читець-рецитатор М. Магмет з репертуаром ЕКО „Гриць Зозуля". На цьому приємному вечорі естрадного типу акомпаніювали різним виконавцям: піяністка проф. Калина Чічка-Андрієнко та молодші акомпаніятори Марійка Геча, О. Левицький, Б. Базаля. Після „розпродажу" всього мистецького „краму", до 50 осіб виконавців і запрошених гостей зібрались у залі Літературно-Мистецького Клюбу для знайомства та обговорення проблем української культури за кордоном. Промовляли голова ЛМКлюбу д-р Борис Ржепецький, актор і режисер Степан Крижанівський, д-р Роман Криштальський, від хору „Думка" інж. Іван Жуковський та письменник М. Понеділок. Промовці, до думок яких прислухалось до 20 молодих адептів різних ділянок українського мистецтва і культури, зійшлись на тому, що в час, коли шовіністична-імперська Москва провадить наступ на українську мову й культуру, українці на волі мають звернути ще більшу увагу на наші великі національні скарби: рідну мову і культуру в усіх її проявах. Підкреслювалось також, що культура й мистецтво — це той ґрунт, на якому можуть і сходяться українці найбільш різних поглядів та переконань. Присутні на літературно-мистецькому ярмарку набували програму у формі брошурки, видану завдяки пожертвам 17 українських фірм у Ню Йорку.

Відбулися три спортові імпрези „Ч. Січі" Нюарк під патронатом УНСоюзу

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

ведені плавацькі змагання, якими проводив ланковий плавання „Ч.Січі" Михайло Лебедь. В чотирьох фінальних запливах, які проведено після елімінацій, перші три місця, медалі УНСоюзу та грамоти забезпечення УНСоюзу із заплаченими вкладками на один рік здобули: Дівчата 11-12 років у запливі 25 ярдів довільним — Марія Феденишин, Розмарі Чапля і Віра Колач; Хлопці 11-12 років у запливі 25 ярдів довільним — Андрій Слиж, Нестор Паславський і Петро Мельник; Юначки 50 ярдів довільним — Олена Паславська і Дозя Сиґіда; Юнаки 50 ярдів довільним — Орест Лебедь, Роман Семенюк і Марко Будний. В церемонії роздачі медалів УНСоюзу взяли участь: заступник головного предсідника УНСоюзу Володимир Сохан, голова СУТ „Ч.Січ" Омелян Твардовський і ланковий плавання „Ч.Січі" та керівник цих змагань Михайло Лебедь.

Футбольні змагання „Чорноморської Січі" і „Тризуба" з Філядельфії, перші мистецькі змагання в новому сезоні АФЛіґи, започаткував почесним викопом м'яча головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір в асисті головного секретаря УНСоюзу д-ра Ярослава Падоха, секретаря Окружного Комітету УНС Володимира Роговського та голови „Ч.Січі" Омеляна Твардовського. Голова Окружного Комітету УНСоюзу в Нюарку Стефанія Букшована виголосила перед початком змагань короткий привіт, а заповідач, бувший керівник українських радіопередач Петро Мельник, кількакратно згадував про УНСоюз, його клич „у пошані до піонерів — лицем до молоді!" та про ювілейні імпрези УНСоюзу: прем'єру опери „Анна Ярославна" і святкування 75-річчя УНСоюзу для вшанування піонерів у Шамокіні та в Лейквуд Парку.

Футбольні змагання закінчилися перемогою „Тризуба" з Філядельфії з рахунком 2:1. Ворота для „Тризуба" здобули: Палета на 2-ій хвилині зустрічі і Єтон на 88-ій хвилині. Стрільцем воріт для „Ч.Січі" був Володимир Чижович (21-а хвилина гри).

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Квартет „Верховина" в Рочестері, Н. Й.

Квартет „Верховина" з Торонта завітав до Рочестеру зі самостійним концертом і в товаристві п. Володимира Довганюка — в ролі „Гриця Зозулі." Квартет — під проводом п. Олени Глібович — це гарна мистецька одиниця, яка зачаровує слухача від першої хвилини виступу, аж до самого кінця. І особиста поява „Верховинок" і їх чудові строї (полтавські, гуцульські і елегантні вечірні) подумані й опрацьовані до подробиць, і зокрема їх гарні й дібрані голоси, зразкова дикція, все здобуває їм симпатію публіки, яка вітає кожну пісню з захопленням. Члени ансамблю, це добрі солістки, які знаменито опанували свої партії, вивчили слова, час-до-часу ілюструють свої пісні легкими, граціозними рухами. При тому вони ввічливі і скромні. Голоси теплі, м'які.

Ансамбль має знамениту піяністку, п. Степанію Жовнір-Клос. Фортепіяновий супровід, — це величезна підпора кожної співочої одиниці.Верховина завдячує велику частину успіху своїй відданій акомпаніяторці.

Програма концерту була цікава, підібрана зі смаком. Зачалася релігійною піснею Бортнянського - Гнатишина „Під Твою милость"; може краще, для збереження стилю, було би співати її „а капелля". До талановито скомпонованої „До пісні" Фоменка хотілося б мати більше звуку у фортепіяні, але ритм був чітко підкреслений. Гнатишина „В'язанка стрілецьких пісень" мала замало ефектовне закінчення. Дві інші пісні Гнатишина: „Не хочу співати" й „Набрехали сусідоньки" дуже добре написані й так же виконані. Симпатичне, артистичне виведення мали „Спомини з гір" Безкоровайного. Було б корисно додати до цієї в'язанки ще кілька коломийок. В програмі була теж „Баркароля" Офенбаха, Копиця „На вулиці скрипка грає" і Миколи Колесси „Коло річки".

Оба танґа Кос-Анатольського, майстра цього жанру, „Зірки серпневі" і „Троянди" мають фортепіянову фактуру написану зі знанням і смаком; вийшли дуже ефектовно. Дві речі Б. Веселовського, знаного автора популярної музики, „Може так не треба" і „Я люблю" — це музика давніших часів, що пригадала повні чару забави й балі в наших „Народніх домах" в Галичині.

Розентузіязмована публіка не хотіла відпустити „Верховинок" зі сцени й вони заспівали як наддаток закарпатську коломийку" „Ой зелене верхів'я", І Недільського „Гарну Олену", а накінець фокстрот „Для мужчин". В останньому трохи замало акценту у фортепіяні.

Пан Володимир Довганюк — гуморист Гриць Зозуля — розважав публіку. Монологи „Конґрес", „Еміграція", і „Клопіт з календарями" розвеселили всіх; побачили ми себе в кривому зеркалі сатири. Саля нагороджувала його грімкими оплесками.

Гостей вітав, а відтак, дякуючи, прощав п. Борис Губка, підкреслюючи їх влад у нашу культуру. Діти з місцевого осередка СУМА піднесли гостям китицю троянд. Вечір пісні й гумору відбувся в залі Українського Дому при вул. Кліффорд.

Л. Цегельська

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 4.

І. Мула, Чикаго,	$ 8.00
Г. Гураль, Філядельфія	6.00
Д-р м. Семчишин, Нюарк	6.00
М. Сторожик, Дагластон	6.00
Д-р М. Н. Гайворонська Флашінг	5.00
В. Брездун, Парма	4.00
Т. Каськів, Нюарк	4.00
А. Білоус, Дітройт	3.00
І. Бойко, Дітройт	3.00
М. Борецький, Філядельфія	3.00
А. Василенко, Вартон	3.00
Г. Весолович, Філядельфія	3.00
О. і Я. Городецькі Джексон Гайтс	3.00
В. Грицик, Ню Йорк	3.00
І. Гупало, Вудсайд	3.00
Д-р В. П. Герент, Гартфорд	3.00
І. Демків Дітройт	3.00
В. Кай Валліфорд	3.00
Р. О. Климишин, Воррен	3.00
П. Кобас, Саґінав	3.00
Я. Кулинич, Нікольсон	3.00
С. Ладанай Ферв'ю	3.00
І. Маріяш, Сомервілл	3.00
Е. Мацак, Джерзі Сіті	3.00
О. Метельський, Нортемптон	3.00
Д-р Я. Очеретько, Ню Йорк	3.00
І. Поритко, Філядельфія	3.00
І. Романишин, Філядельфія	3.00
М. Сенчишак, Чикаго	3.00
О. Сельський, Савт Дірфілд	3.00
О. Стефанишин, Бруклин	3.00
Д. Фортуна, Елизабет	3.00
Б. Фостяк, Джексон Гайтс	3.00
І. Холява, Гемтремк	3.00
В. Хоптяний, Філядельфія	3.00
Д-р В Шкільник, Клівленд	3.00
А. Яворський, Ню Йорк	3.00
М. Ворона, Глендейл	2.00
Ю. Воронецький, Чикаго	2.00
І. Гайдукевич, Флінт	2.00
о. Н. Литваковський, Дітройт	2.00
О. Макогін Клівленд	2.00
С. Мозиловський, Клівленд	2.00
В. Ничай, Чикаго	2.00
Г. Папіж, Міннеаполіс	2.00
П. Потапенко, Дітройт	2.00
М. Срібняк, Парма	2.00
Т. Березюк Дітройт	1.90
І. Ситник, Філядельфія	1.70
С. Береза, Ірвінґтон	1.65
д-р [illegible] Биланюк, Дітройт	1.00
В. Букачевський, Едісон	1.00
Ц. Бурка, Ліндора	1.00
Б. Висоцький, Ню Йорк	1.00
І. Вітик, Моррисвілл	1.00
М. Гаврилюк, Джексон Гайтс	1.00
Г. Гайдучок, Рочестер	1.00
І. Галин, Лівінгстон	1.00
Ц. Галзів, Чикаго	1.00
Д. Гнида, Бруклин	1.00
І. Гуменюк, Чикаго	1.00
В. Герич, Лонг Біч	1.00
В. Гюа, Ст. Пітерсбург	1.00
Т. Давидко, Бруклин	1.00
о. С. Дацо, Філядельфія	1.00
І. Демків, Ню Йорк	1.00
С. Домашук, Рочестер	1.00
В. Дуб, Бунтон	1.00
І. Забитовський, Гартфорд	1.00
А. Кедринський, Джерзі Сіті	1.00
А. Кисломер, Стерлінг Гайтс	1.00
о. д-р В. Клодницький, Нюарк	1.00
С. Коваль, Гарфілд	1.00
В. Копистинський, Чикаго	1.00
О. Король, Рочестер	1.00
І. Кочан, Провіденс	1.00
В. Лешак, Філядельфія	1.00
Ф. Лукінович, Філядельфія	1.00
Г. Луцький Ню Брітен	1.00
М. Мартиняк, Елмайра	1.00
Д-р К. Матвієнко, Ню Гейвен	1.00
П. Матвіїв, Бостон	1.00
В. Мельник, Чикаго	1.00
Н. Мотринчук, Чикаго	1.00
П. Назаречук, Флорал Парк	1.00
о. З. Павлович, Лонг Айленд Сіті	1.00
М. Панасюк, Філядельфія	1.00
В. Пасічник, Дітройт	1.00
К. Підперигора, Дітройт	1.00
В. Прокішок, Трентон	1.00
М. Солодкий, Дітройт	1.00
П. Стефанів, Чикаго	1.00
С. Струк Клівленд	1.00
Т. Токарчук, Дітройт	1.00
Г. Український, Елизабет	1.00
О. Федорук Ланкастер	1.00
Р. Чарс, Йонкерс	1.00
Р. Н. Шах, Лос Анджелес	1.00
Г. Шеремета, Дітройт	1.00
В. Яремішин, Амстердам	1.00

ТЕХНООЛОГІЯ ТА ОТОЧЕННЯ МОЖУТЬ ЗНИЩИТИ ті природні ресурси, на яких ця країна збудувала найвищий життьовий стандард в світі. Так зізнавали два свідки в Сенатській Підкомісії в справах міжурядових проблем, яку то Підкомісію очолює сенатор демократ Едмунд С. Москі. Ці свідки — це директор Біологічного Центру при університеті в Ст. Луїсі, в Мізурі Беррі Коммонер та президент Центру Демократичних Студій В. Г. Феррі. Обидва вони твердять, що неконтрольована технологія нищить ґрунт, воду та інші ресурси, шкодячи здоров'ю людей. Неорганічні добрива дають добрі врожаї, але на дальшу мету нищать ґрунт і змінюють його характер. Авта занечищують повітря, фабрики затруюють воду. Людина зможе летіти в космос, але на землі вона віддихатиме нечистим повітрям, питиме нечисту воду, а її ґрунт буде неродючий. Вчені домагаються, щоб Конґрес думав над цими небезпеками.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, ІНК.

— влаштовує —

в СУБОТУ, 17 ТРАВНЯ 1969 р. год. 5-та по пол.

КОНЦЕРТ ВІДДІЛІВ УМІ

Виступають: Каріп Аст, Таля Бабенко, Мімі Войцицкі, Марія Голіната, Ляриса Гусак, Іванна Глінка, Володимир Домбровський, Леся Кіцюк, Софійка Кіцюк, Юрко Кух, Едвард Поташник, Роксоляна Робак, Леся Романів, Тая Саламаха, Христя Семеген, Віра Семуцак, Катря Слабодух, Олег Сохан, Ірина Тромса, Оксана Федоренко, Андрій Федів, Ірця Шараневич, Роксоляна Шегедин і Оля Шеметило.

Заля УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

140 Проспект Аве., Ірвінґтон, Ню Джерзі

Увага! НЮАРК і ОКОЛИЦЯ! Увага!

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

СЛАВНОЇ

КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

ім. Т. ШЕВЧЕНКА

Диригент — ГРИГОРІЙ КИТАСТИЙ

в п'ятницю, 9 травня 1969 р.

8-ма год. веч.

SYMPHONY HALL

1020 Broad Street, Newark, N.J.

Ювілейний концерт буде величавою мистецькою маніфестацією українців стейту Н. Дж. з участю нашого духовенства, представників організацій, зорганізованої молоді, визначних особистостей міст і стейту та представників преси.

Хай не буде ні одного українця хто не послухав би цим разом концерту Капелі на 50-ім році її існування, з добірним складом та оновленою програмою.

Квитки (усі місця нумеровані) є вже в передпродажі:

Newark:
"Dnipro" — 698 Sanford Avenue, Tel.: 373-8783
Self-Reliance — 249 Stuyvesant Avenue, Tel.: 373-7839
"Howerla" — 203 Springfield Ave., Tel.: 623-6248
"Cosmos" — 762 Springfield Avenue, Tel.: 372-4685
A. Smal & Co. — 776 Springfield Avenue, Tel.: 374-4400

Jersey City:
M. Kots c/o Samopomich, Tel.: 795-4061

Passaic—Clifton:
S. Farmiga — 245 Hope Avenue, Tel.: 773-8019

Bayonne:
M. Holubec — Ukr. Nat. Home — Tel.: 339-9486

Carteret:
V. Martyniuk — 41 Randolph Street, Tel.: 541-4219

New Brunswick — Bound Brook:
W. Bezsoniw, Tel.: 246-0549

Elizabeth:
M. Pinkowsky — 215 Edgar Pl., Tel.: 354-4530

Hillside:
W. Sywanyk — 533 McMichael Pl., Tel. 686-9567

Manville:
M. Gaber, 22 Washington Avenue, Tel.: 725-2878

Perth Amboy:
Ukrainian Catholic Rectory, Tel.: 826-0767

South River:
G. Artiushenko, 25 Whitehead Ave., Tel.: 254-9704

N. Plainfield:
D. Gecha, 585 Ayres Avenue, Tel.: 755-8156

Whippany:
M. Gural, 19 Reynolds Avenue, Tel.: 887-4506

В усіх справах концерту звертатися:

ROMAN RYCHOK, 12 Suffolk Ave., Maplewood, N. J.
Tel.: 373-6434 Tel.: 762-8306

ДЕ ГОЛЛЬ ВІДІЙШОВ

(Продовження зі стор. 2-ій)

але, мабуть, він не стане за Помпіду. Вже подався до димісії міністер юстиції Капітан. Основне питання зводиться до двох проблем:

— як тримається центр, що провалив де Голля — скільки віддасть голосів за Помпіду, а скільки за кандидата лівиці;

— чи лівиця виступить об'єднано з комуністами, чи поділиться черговий раз, що найбільш правдоподібне, бож соціялістам важко буде погодитись на комуністичні вимоги.

Помпіду йтиме до виборів під гаслом збереження ґоллістського доробку. І це гасло важитиме. Противники його малюватимуть райдужні перспективи VI Республіки. Перемога Помпіду не виключена, бо нехай би тільки й 47% було за Помпіду, то це бльок спосний, а т. зв. більшість буде поділена, бож у ній є велика драбина: від маоїстів до крайніх правих.

Та ж сама преса, що так зручно билася проти де Голля останніми тижнями, закликає тепер усіх політиків до розважности. Каже, що не слід партійні інтереси ставити понад національні. Це все правильно, але для кристалізації думки й концепцій, для кристалізації більшости довкола нових кандидатів — часу доволі мало. Вибори повинні відбутися найдалі 1 червня. В хвилині, коли пишемо ці рядки, зголосився лише один кандидат: Помпіду. Противникам буде мало часу на малювання образу VI Республіки.

Майбутні вибори будуть дуже цікавою пробою для Франції. Вони покажуть, чи французи лишились чуттєвими передусім, чи для них важить доробок, досвід, доказ здібности провадити модерну державу? Ці докази має в своїх руках Помпіду. Але підсвідоме у Франції грає велику ролю. Воно зіграло свою ролю 27 квітня, зіграє і у виборах президента.

Т. Дж.

Увага! МОНТРЕАЛЬ, ОТТАВА і КВЕБЕК!

Особи, які роблять свої закупи харчових продуктів у фірмі ШТАЙНБЕРҐ (Steinberg) від тепер можуть набувати у всіх 147 склепах Steinberg

ПРИРОДНЮ

СОНЯШНИКОВУ ОЛІЮ

ІМПОРТОВАНУ З ЕВРОПИ

Зверніть увагу на етікетку: дівчина в українському народному строї з соняшником в руках.

Importer: VALBET CO.,LTD.

4397 — 9th Street, City of Laval (Chomedey) P.Q.
Telephone: 681-3204 Canada

ПОТРІБНО ЧИ НЕ ПОТРІБНО УКРАЇНСЬКОГО ОБРЯДУ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

суботніх та парафіяльних школах — українською мовою, бодай тих дітей, що її розуміють. Дитина, коли вчиться релігії англійською чи іншою мовою, набуває чужої термінології з релігійної ділянки. Тому, послідовно, вона буде вимагати в церкві проповідей і відправи такою ж мовою. Тому ті, що подають нашим дітям релігію чужою мовою, причиняються до руйнування нашого обряду, до асиміляції, такі є переступниками природного, Божого і церковного законів. Батьки повинні протестувати проти цього і категорично вимагати, щоб тих дітей, які вчаться української мови, тією ж мовою навчали релігії.

Так само і з проповідями. Коли є якась група, що не розуміє зовсім по-українськи, то їй треба проповіді виголошувати мовою, яку вона розуміє. Але коли є лише кілька-кільканадцять осіб, які українську мову розуміють, але слабо нею говорять, то проповіді для них мають бути виголошувані по-українськи. Церква має піддержувати свою культурну мову, це — Божий закон.

Треба практикувати свій обряд, тобто ходити до своєї церкви і вистерігатися мішаних подруж. Хто часто ходить до латинської церкви, той з часом в ній і залишиться. А як не він, то його діти залишаться. Хто побирається з чужими нашому обрядові, той свідомо чи несвідомо, хоче чи не хоче, веде своїх нащадків до асиміляції.

Кінчаючи, реасумую:

Кожна людина, де б вона не була, повинна — на підставі природного, Божого і церковного законів — любити свій нарід і боронити його духову спадщину.

Обряд — це духовий скарб народу, і тому кожний повинен його завсігди придержуватись, повинен його цінити, любити, боронити, розвивати.

Хто зберігає свої етнічні прикмети, мову, культуру, той є добрим членом Христової Церкви, корисним і чесним громадянином країни, в якій проживає. Кожний політичний уряд має обов'язок зберігати етнічні групи і їх культуру. Уряд Америки витрачає мільйони долярів, щоб його громадяни вивчали чужі мови і культури, бо це побільшує духовий скарб Америки.

Наш український обряд і Церква існують з Божої волі, і тому ми повинні докладати всіх зусиль, щоб їх не тільки зберігати, але й розвивати.

(Кінець)

Не потрібно бентежитися, якщо Ч. 35

ШТУЧНІ ЗУБИ

не прилягають щільно.

Не жийте в страху, тому, що штучні зуби держаться вільно, рухаються або випадають, саме в невластивий час. Для більшої безпеки і вигоди, посипте лише трошки FASTEETH на ваші плитки. FASTEETH держить штучні зуби сильніше, дає можливість легше їсти, не має смаку пасти і не липкий. Допомагає вконтролі „зубного видиху". Добре допасовані зуби — це основа здоров'я. Відвідуйте реґулярно свого дентиста. Дістанете FASTEETH у всіх аптеках.

ДОБРА НОВИНА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ УСІХ ВІРОВИЗНАНЬ, ЯКИМ МИНУЛО 62 РОКИ ЖИТТЯ

(у подружжях — чоловік або дружина можуть бути молодші).

У Філядельфії при 911 Норт Френклін вул., близько церкви, крамниць і догідної комунікації, побудовано гарну апартаментову ОСЕЛЮ „ВОЗНЕСІННЯ" з модерним устаткуванням, включно з огріванням у зимі і охолоджуванням повітря в літі. Не треба ходити по сходах, бо на всіх поверхах є вигідні вінди.

В оселі є 140 апартаментів одно- і двокімнатних, з кухонними печами і лазничками, з чиншом доступним і для найбільш незаможних осіб.

Оселя не є домом для старців, а вибагливим приміщенням для старших осіб.

Коло Оселі є гарний город з деревами, а довкруги багато вільного простору.

Зголошення на винайм апартаментів полагоджується в порядку черги, тому безпроволочно телефонуйте, пишіть, або зайдіть до Оселі по докладніші інформації. — Телефоном в годинах між 9-ою рано, і 4-ою по полудні: у Філядельфії: 922-1116, з інших місцевостей: колект 1-215-922-1116.

Адреса Оселі: "ASCENSION MANOR" — 911 N. Franklin Street, PHILADELPHIA, Pa. 19123

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ і ПЛАСТПРИЯТ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.

у великому смутку і жалю повідомляють своїх Членів та все Українське Громадянство про несподійну і трагічну смерть в неділю, 4-го травня 1939 року

пл. сен. довір'я

ДМИТРА ГАРГАЯ

взірцевого і відданого працівника станиці та довголітнього гніздового 17-го гнізда новаків „Приятелі Лісу".

ПАНАХИДИ відбудуться в понеділок і вівторок, 5-го і 6-го травня 1969 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Burnadz і McNerney в Клифтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН в середу, 7-го травня 1969 р. о год. 9-ій ранку з церкви св. Миколая в Пассейку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

З ПРИВОДУ СМЕРТИ БЛ. П. СОТНИКА АРМІЇ УНР

ЮХИМА НУХАРЧУКА

Замість квітів на свіжу могилу складають 25.00 долярів на потреби Українського Червоного Хреста в Мюнхені та найглибші співчуття Дорогій Пані і Бабуні Вірі Кухарчук з Родиною складають:

МАРІЯ і др. ВОЛОДИМИР БАРТОШКО
АНДРІЙ КУХАРЧУК — внук
АННА ІВАНИЦЬКА із синами:
РОМАНОМ і др. МИРОНОМ ІВАНИЦЬКИМИ

Замість квітів на свіжу могилу сл. п. інж. КОРНЕЛЯ КІЗЮКА жертвуємо 15.00 долярів на Катедру Українознавства

Дружині Покійного і Дітям висловлюємо наше щире співчуття.

Орест і Оксана КЛЮФАС

Замість квітів на свіжу могилу Президента Головної Ради НТШ і Голови Американського НТШ — проф. д-ра РОМАНА СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО складає 20.00 долярів на цілі НТШ в ЗСА

Сиракюзи, Н. Й. Інж. Іван РОМАНЮК

Т-во Українських Інженерів Америки інформує про працю своїх членів

Проблеми космічних летів, як також підготовка потрібних для цього приладів включно з внутрішнім устаткуванням космічних кораблів, були, між іншими, предметом технічно-наукового симпозіюму, що його влаштувало Т-во Українських Інженерів Америки в залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку в дні 29-го березня ц.р.

Вечір заповнило шість доповідачів, які цікаво представили численно зібраній публіці, членам й запрошеним гостям, свої досягнення чи наукові досліди в ділянці, на тему якої доповідали.

Про поліамід, що є першим завершеним виробом синтетичних тканин, під фабричною назвою Nylon-66, говорив інж. Зенон Салевич, який тепер працює асистентом головного хеміка в Реактор Ляобраторіях у Патерсоні, Н.Дж., в ділянці синтетичних смол і допоміжних продуктів.

Про зміни в модерній поліграфічній технології, застосування обчислювальних машин та електронної технології до процесу видання друкованого слова, як також про вживання фотокомпонуючих апаратів, катодних труб, синтези кольорів, незвичайно цікаво говорив інж. Ярослав Терлецький, тепер директор інженерного відділу у фірмі „Ферчайлд Кемера енд Інструмент" (графічний відділ), який відповідає за розвиток нових продуктів фірми.

Про циклони, уклеони і тахиони говорив науковець, професор фізики в Сватмор Коледжі в Пенсильвенії, д-р інж. Олекса Біланюк, який має за собою вже велику наукову діяльність та опубліковані численні наукові праці, при чому працював на запрошення аргентинського уряду при державній атомовій лябораторії в Буенос Айресі і був професором-гостем в Університеті Ню Делі в Індії та в Інституті Макса Плянка в Гайдельберзі в Німеччині. Професор-доповідач подав між іншим, що поглиблення знання про будову ядра і зрозуміння механізмів ядерних реакцій відкрис нові шляхи для використання ядерної енергії.

Про застосування прискорювача Ван де Граффа (системи Тандем) для дослідження структури атомного ядра говорив дипломований інженер політехніки в Мюнхені, автор численних праць в американських технічних журналах, власник патенту на ротаційну комору для нуклеарних досліджень, інж. Роман Гавриляк.

Автор численних статтей в технічних і наукових журналах, інж. Ігор Вітковицький доповідав про ролю плязми у високоамперних струях електронів. Доповідач розглядав процеси взаємовідношення, які рядять поведінкою інтенсивних пучків електронів з релятивною швидкістю.

Останньою, незвичайно цікавою й приступно виголошеною доповіддю була тема інж. Володимира Гнатківського про „Логіку плянування конструкції космічної стації". Доповідач, що працював в дослідній лябораторії фірми Гуд'їр Еркрафт Корп. в Акроні, Огайо (проєкт мініятюрного літака) та останньо у фірмі Груман Еркрафт Енгр. Корп. у групі, що занимається студіями заавансованих космічних летів, є відповідальний за внутрішне устаткування космічних кораблів. Інж. Гнатківський закінчив свою цікаву доповідь ствердженням, що статура людини, її вимоги, привички, окруження мають рішальний вплив на конструкцію великих космічних стацій, що є розраховані на довший побут у космосі, бо успішні космічні лети за останне десятиліття заохочують людину до дальших, нових, більше відважних міжпляиетарних подорожей.

Після усіх доповідей були запити і дискусія, які виявили велике зацікавлення усіх приявних змістом цих доповідей.

При чаю та солодкім, якими гостили пані, дружини інженерів (п-ні Гнатківська, Терлецька, Городець, Салевич, Гавриляк), приявні мило провели час, при чому треба зазначити, що теперішня Управа Т-ва з інж. Романом Галібесм на чолі, аранжуючи цього раду технічно-наукові вечори, причиняється не тільки до зміцнення товариського життя, але й гуртуватиме щораз більше числю присутніх, які будуть мати змогу довідатись про наукові праці українських інженерів.

Організаторами симпозіюму були інж. В. Гнатківський і інж. С. Процюк, а вечором уміло проводив інж. Івашків.

Д-р Р. Кришгальський

Пластуни і Пластприят у Філядельфії відбули своє свячене

Філядельфія. — В неділю 20 квітня ц. р. відбулось тут Пластове Свячене. Відкрив його станичний пл. сен. Роман Левицький. Початкову молитву — спів „Христос Воскрес!" і благословення дарів провів о. шамб. М. Харина. Свяченим проводив як товстмайстер мгр. Олександер Луцький, а пл. сен. Володимир Мельник заповідав програму мистецьких виступів пластової молоді. З самого початку юначки в українських народних одягах вивели хоровід і привітали присутніх традиційним звичаєм, частуючи усіх великоднім яйцем. Цю привітальну програму уклала пл. вірл. Віра Козак.

Хвилиною мовчанки і підкресленням значення праці Основополоника Пласту професора д-ра О. Тисовського — Дрота вшановано Його пам'ять у першу річницю його смерти.

У мистецькій частині учениkи З. кл. Школи Сестер Василіянок, члени пластового новацтва і СУМА, вивели прекрасну великодню сценку, підготовану їхньою вчителькою пл. сен. Галиною Прасіцькою. А юнацький мистецький гурток під проводом Зенона Чайківського захоплював присутніх своїм виступом з двома точками — „Сестричка Бобо" і „Курс новацьких виховників".

У Свяченому взяли також участь представники УККА. СУМА, Комбатантів та інших організацій. Голова Пласт - Приату Любомир Лучанко подякував усім за участь, підготовку і виконання програми, а на закінчення о. сов. Іван Головінський провів кінцеву молитву.

Цим вдалим спільним Свяченим, з участю усеї пластової родини: новацтва юнацтва, старшо - пластунства, сеніорату, Пласт-Приату та громадян прихильників пластової молоді, Філядельфійська Станиця ввійшла в початок ювілейних відзначувань 20-річчя існування і праці Станиці, що товстмайстер мгр. О. Луцький особливо підкреслив, преставляючи станичних і голов Пласт-Приату, які очолювали працю Станиці на протязі цих 20-ти років.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

ПОДАЙТЕ ВІСТКУ!

Дорогі, незнакомі мені українці!

Насамперед дозвольте мені поздоровити Вас, а через Вас всіх українців у вільнім світі.

Я недавно приїхав до Америки, бо мусів покинути Чехо-Словаччину свою батьківщину, із-за інвазії військ Варшавського пакту, — бо не хотів на собі повторяти судьбу свого батька. Мій батько, д-р Іван Хайдрицький, до війни добре знаний в Галичині, Підкарпатті і в Празі з роботи і боротьби за свобідну Україну, був в 1945 році насильно вивезений зі свого помешкання в Празі працівниками НКВД десь на Сибір, де загинув.

Тут в Америці хотів би я познакомитися з нашими людьми, довідатися від українців, чи хто принагідно не знав мого батька. Додайте силу думці про волю і справедливість.

Можете мені порадити, де, і як зачинати? І та найменша вістка має для мене ціну.

Ігор Хандрицький

Ihor Chandrycky
4323 Northfield Rd, Apt 207
Warrensville, Ohio 44128
Phone: 475-6013

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 10-го ТРАВНЯ 1969 р.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Місячні збори Т-ва І. Франка — 266 Відд. о год. 7:30 веч. в Горожанському Клюбі при 3-5 Теллер вул. На порядку — Ювілей Союзу. Проситься членство прибути. — В. Труфин, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 270 Відд. о год. 7-ій по пол. в домівці УН-Дому, 92-96 Фліт вул. Проситься приєднувати нових членів. Рівнож проситься вирівняти чл. вкладки. — С. Островський.

НЕДІЛЯ, 11-го ТРАВНЯ 1969 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі Пресв. Діви Марії, 105 вул., Кінсман. — Управа.

ПАРМА, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл — 336 Відд. від год. 11 до 1 по пол. в церковній залі св. Йосафата при 5720 Стейт Рд. Рівнож на зборах можна заплатити чл. вкладки. — В. Шмагло, пред., Гр. Кісіль, секр.

Monessen, Pa. Збори членів 338-го Відд. о год. 1-ій по пол. в українській залі на 2-ій вул 213 Скунмекер Аве. Проситься вирівняти членські вкладки. — П. Янковський, пред., М. Куць, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва М. Грушевського — 219 Відд. о год. 10:15 рано в церковній залі при 675 So. 19th St. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — М. Юров, секретар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ — 367 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Амер. Клюбі. Проситься чл. явитися й других членів приєднати. — П. Дзьоба, гол., Т. Песко, касир, В. Попович, секр.

Праця
HELP WANTED MALE

LABORERS WANTED
To handle reinforcing bars & loading of trucks. $2.22 per hour.
Igoe Brothers Inc.
234 Pioneer St., Newark, N.J.
(201) 243-3450, Ext. 6
V. J. Parillo

ДРУГИЙ КУХАР
6 днів в тижні, неділя вільна. Досв. умовини праці, платня за згодою.
Coach & Cottage Rest
290 County Avenue
Secaucus, N.J. 201 865-4203

СТОЛЯРІ І ФОРМАН
Юнійна, постійна праця. Праця в New York City. & Lower Westchester.
TU 6-0500

EXP. MOVERS DRIVERS PACKERS HELPERS
Union Wages.
Call
(617) 876-9054
If Experienced

ФАБР. ТЕРМІНАТОРИ
Мужчини і жінки. Мусять бути здібні до праці на всі 3 шифти. Досвід неконечний, навчимо. Мінім. $95.00 тижн. + 10 цен. на год. за 2-гу шифту, 15 цент. на год. за 3-тю шифту. Автом. підвишки і бенефіти.
Mfrs Corrugated Box Co.
55-25 — 58th Street
Maspeth TW 4-7200

Machinist Lathe Hands
до фабричного підприємства.
- Постійна праця.
- Овертайми.

Дещо англ. мови. Голос.
156 Sanford Street
Brooklyn, N.Y.
або телефонувати
Mr. RAHM — 855-3810

ДОСВІДЧЕНИЙ ГОЛОВНИЙ КУХАР
Платня за згодою, приємні умовини праці. Пишіть до:
Box No. U 25. Rm 915
350 Fifth Avenue
New York City, N.Y.

WELDERS BUTT WELDER
to weld band saws.
Also BRAZER for brazing carbide tips on saws.
TRAINEES ACCEPTED
Good pay and benefits. Steady
(212) 226-4160

АВТОВОДІЇ
з власним "station wagon" або вантажним автом, для місцевих достав. Висока комісова винагорода.
244-8522

ПОМІЧНИКИ
Потрібні робітники до будови вакаційних домів у New England. Знаменита платня. З працею зв'язане подорожування.
Тел. 9 рано до 8:30 веч.
(617) 762-2141

Праця
HELP WANTED MALE

We are hiring skilled help despite rumors of layoffs & cut backs in some industries. Traditional work schedules, minimum 45 hour week. Excellent & continually increasing benefits. Concentrating in non defence work. We are on equal opportunity employer.
1st class all around
MACHINIST
Coulter & McKenzie Machine
35 Union Avenue
Bridgeport, Conn. 203 235-2571

SUPT.
ПОДРУЖЖЯ. Досвід. 16 пов. буд. у Мангатані(біля 80 вулиці), # 6 олива, штучне хол. + doorman & porter. Платня після умови + 4 кімн. устаткування, телеф. від пон. до суботи 10-4, ч. тел. TR 4-6400.

ПРАЦІВНИКИ ДО ТОВАРОВИХ МАГАЗИНІВ
- Денна шифта. 8 A.M. to 5 P.M. $125 на тиждень.
- Автоматичні підвишки.
- 12 платних свят.
- Щедрі бенефіти.

5 хвилин від Triboro Bridge. Телеф.
Тел. MR. McKILLOP
993-2714, Ext. 223

ЗАГАЛ. ФАБР. ПОМІЧ
Навчимо, денна і нічна шифта, досвід неконечний.
Kobi Poly Bag Mfg. Co.
747 Evergreen Avenue
Brooklyn, N.Y.
HI 3-6400

ІНСПЕКТОР-МЕХАНІК
Досвід при металевім вибиванні і пластикових частинах. Добра платня, постійна праця.
White House Products
360 Furman St., Brooklyn, NY
Tel: 625-3570, Ext. 21

Праця
HELP WANTED FEMALE

PLASTIC MANUFACTURER
NEED WOMEN
1st & 2nd shifts.
Apply in Person.
ORANGE PLASTIC'S
4 Saint Marks Street
Linden, N.J.

ПОТРЕБУЄМО
2-ох ДІВЧАТ ДО ПРАЦІ в ГОТЕЛІ
на літний сезон або постійно.
Кімната, харчі і $300.00 на сезон + типси. (Не гарантується більше як $300.00 типсів). Писати на
Lexington Hotel
Lexington, N.Y. 12452
або телефонувати колект
(518) 989-9797

Праця
MALE & FEMALE

PRESS TRAINEES — (Male)
BINDERY GIRLS TRAINEES — (Male & Female)
PROOF READER — Female
Leading Business Forms manufacturer needs willing workers. Steady Employment in one of the fastest growing Industries in the country. Experience helpful but not necessary. Your growth potential limited only by your own desire and ability. Competitive pay and fringe benefits.
Contact Mr. Don Spuligny
Jordon Business Forms
620 Oakwood Avenue
W. Hartford, Conn.
(203) 525-9188

AUTO LOANS
YOUR BEST BET

Up to 36 Months to Pay

Amount Required	Note Amount	36 Monthly Payments*
$1,000	$1,183.68	$ 32.88
1,500	1,775.88	49.33
2,000	2,367.72	65.77
2,500	2,959.56	82.21
3,000	3,551.40	98.65
3,500	4,143.60	115.10

LOANS CAN BE ARRANGED AT ANY OF OUR OFFICES
CALL 434-4800
* PAYMENTS INCLUDE CREDIT LIFE INSURANCE
Used Cars Also Financed At Low Rates
HUDSON HCNB COUNTY National Bank
BAYONNE HOBOKEN UNION CITY JERSEY CITY WEEHAWKEN GUTTENBERG NORTH BERGEN
Member Federal Deposit Insurance Corporation

ПОВІДОМЛЕННЯ! ПОВІДОМЛЕННЯ!
КРАМНИЦЯ Романа Іваницького (Delto Sportswear)
Має на складі: Різного рода светери — жіночі і мужеські • італійські дощовики • хустки і шалі • блюзочки • костюми • суконки • муж. сорочки • ковдри • коци • обруси • капи • панчохи • скарпетки • скіряні і найлонові куртки • рольки пластику • олівці і вклади до олівців • коперти з написом УССР на висилку до всіх країн Европи.
Roman Iwanycky
(DELTO SPORTSWEAR)
304 EAST 9th STREET NEW YORK, N.Y. 10003
(Near Second Avenue) Tel.: 228-2266

HELP WANTED FEMALE
TYPIST
TO $100. — 35 HOUR WORK WEEK.
LIBERAL BENEFITS.
WORK IN NEW JERSEY.
Become Part of Exciting New Container Operation.
U.S. Lines, Inc.
Call in N.Y.C. (212) 344-5800
MR. SEARS
An Equal Opportunity Employer.

Якщо ваше забезпечення кінчається, забезпечіться негайно наново. Не залишайтеся ні одного для без забезпечення. Нещастя приходить ненадійно. УНСоюз запевнить вам найкраще і найдешевше забезпечення.

25,000 ДОЛЯРІВ
коштує виховання дитини; куди більше її висока освіта. Цей кошт й будучність Вашим дітям запевнить, навіть коли б Вас не стало, єдино життєве забезпечення в УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ.

Питайте у всіх книгарнях за нововиданою книжкою
ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК
Автор **МИХАЙЛО ДАНИЛЮК** — лікар, журналіст, громадський діяч — представляє визрівання національної свідомости на Волині, прихід окупантів — совєтських і німецьких — і боротьбу проти них.
Для багатьох розкриває незнану панораму героїчних дій українських повстанців на Крем'янеччині в рока~ 1942-43.
288 сторін друку. Ціна $3.50 в м'якій оправі.
"SVOBODA"
81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

НА АВТА!!! НА АВТА!!!
Укр. прапорці — 50¢
Амер. прапорці — 25¢
(Наліпки)
До передпродажі ОПУСТ.
R. Iwanycky
304 East 9th Street
NEW YORK, N.Y. 10003
Tel.: 228-2266

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ
ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ
Праця охоплює цілість життя, діяльности і творчости Івана Франка, починаючи від його дитячих і юнацьких літ аж по останні роки поета. Біографію і творчість розглядає автор на основі поетових творів і вислевів самого Івана Франка. Автор наводить їх думки і погляди окремих франкознавців дореволюційних і післяреволюційних, як також сучасних підсовєтських. Шість повних сторінок друку обіймає реєстр давньої і сучасної літератури про Івана Франка, яку використав автор.
Книжка повинна бути в кожній українській хаті.
654 сторін друку. Тверда оправа. Ціна $9.50.
Замовлення і належність слати:
"SVOBODA", 81-83 Grand Street (P.O.Box 346), JERSEY CITY, N.J. 07303

Різне

Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430. — Висилаємо ПАЧКИ з ОДЯГОМ і ХАРЧАМИ в УКРАЇНУ і до СССР. Приготовлено великий вибір матеріялів і різних товарів на висилку для рідних по дуже дешевих цінах.
Уряд. год.: від понед. до суб. 8:30-6, неділя від 10-2 по пол.

До винайму

ДО ВИНАЙМУ
4 КІМНАТИ
і лазничка (всі кімнати запорядком), 1-ий поверх, між 1 а 2-ою аве., 82 E. 7th St., Ню Йорк. Місяч. рент $125.00. Тел. по 4-ій год. по пол. — OR 4-7866

ПРОФЕСІЙНИЙ АПАРТАМЕНТ
до винайму. $175.00 місячно. Наріжний будинок, 6 кімнат на 2-му поверсі, 132 E. 7th St., New York, N.Y. Відповідне для лікаря або дентиста. Голоситись на тел. 475-1351 — п. Головай в кожній порі дня.

МОЇ ДНІ
БОРИС ОЛЕКСАНДРІВ
Ціна — 75 центів

Funeral Directors

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається Похоронами в стейті NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі
WILLIAM F. RASLOWSKY, Manager
129 Grand Street
(cor. Warren Street)
JERSEY CITY, N.J. 07302
HEnderson 4-5131

Іван Бунько
Директор Українського Похоронного Заведення
(Попередньо при East 5th St., New York City)
Тепер є в асоціяції з METROPOLITAN FUNERAL SERVICE INC.
191 Ave. "A" (Cor. 12th St.)
New York, N.Y. 10009
Business Phone: 674-3630
Home Phone: 274-0629
До розпорядження каплиці у всіх дільницях міста.

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
4221 PARK AVENUE
BRONX, N.Y. 10457
(near E. Tremont Avenue)
Tel.: 863-2475
Директор
ЙОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

ТАРЗАН, Ч. 6175. Професор передбачує, що ріка висохне.

Ріка у джунглях має свої трюки і штуки!

Алеж, професоре, як ви можете знати, що ріка через ніч висохне?

Цей стовп служив мені за мірило і можемо подякувати нашим зорям, що він виявив, що вода відступає... Оце нанесене дерево виказує, що цей острів часто занурений.

Професоре, Іто! Ріка залишила нам дарунок — золоті самородки!